

I

PROGRAMACIÓN 2º BACHARELATO:

CURSO 2022-2023

LOMCE

HISTORIA DE ESPAÑA

GEOGRAFÍA

HISTORIA DA ARTE

XEOGRAFÍA 2º DE BACHARELATO

INTRODUCCIÓN

A xeografía ocúpase especificamente do espazo, as paisaxes e as actividades que se desenvolven sobre o territorio, e analiza a relación entre a natureza e a sociedade, así como as súas consecuencias. Ten como obxectivo a comprensión do territorio, produto da interrelación de múltiples factores, e, ademais, que o alumnado poida explicar a realidade xeográfica española, con especial atención ao territorio galego, como referente e identidade próxima. Grazas a este coñecemento adquirido, a xeografía pode transmitir a idea de responsabilidade dentro da sociedade, posto que o ser humano é o principal axente de transformación do medio natural: desta maneira, a materia de Xeografía participa moi profundamente na formación en valores **no** eido dos principios do desenvolvemento sustentable e o medio, como recurso escaso e non renovable.

O uso dos instrumentos propios desta disciplina (entre outros a cartografía, e imaxes ou estatísticas de distinto tipo) achega a posibilidade de analizar e realizar interpretacións globais, sistemáticas e integradas da realidade, identificar as unidades territoriais, as paisaxes, e os resultados da actividade humana para poder coñecer e comprender o espazo. Deste xeito, a materia de Xeografía proposta neste curso ten como obxectivos fundamentais dar unha interpretación global e interrelacionada de cada fenómeno xeográfico, e ofrecer os mecanismos que sirvan para dar respostas e explicacións aos problemas do territorio español; unhas aprendizaxes que leven á comprensión da coevolución socioecolóxica dos territorios.

A distribución de contidos que se propón pretende afianzar os coñecementos sobre xeografía adquiridos na ESO e, por outra banda, afondar no coñecemento da ciencia xeográfica para proporcionar as conexións con opcións posteriores.

A xeografía de España non pode concibirse só na diversidade que lle proporcionan as comunidades autónomas, senón que é necesario coñecer ademais as interdependencias que a vinculan co resto do mundo, en especial coa Unión Europea (UE), xa que estes aspectos teñen a súa tradución nos procesos de organización do territorio. Os conxuntos espaciais cos que o noso país se relaciona (UE, áreas xeograficamente próximas e outras zonas do mundo cuxos aspectos políticos, sociais e económicos manteñen relacións con España) inclúense nun tema final que contextualizará España nas súas relacións coa UE e co resto do mundo. Ademais, a través destes coñecementos rescátanse os aspectos aprendidos polo alumnado que non deben perderse.

Os primeiros temas conteñen os coñecementos básicos para a construción do coñecemento xeográfico do país e para explicar a variedade de paisaxes de España.

A materia é rica en achegas ao desenvolvemento competencial. A competencia clave matemática e, moi especialmente, as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía están moi presentes, xa que en xeografía se require abordar aprendizaxes de feitos e procedementos propios das ciencias da terra ou da estatística. Do mesmo xeito, a competencias sociais e cívicas reciben un tratamento moi específico relacionado cos contidos propios da xeografía como o desenvolvemento sustentable, que ademais é un elemento transversal ao longo da etapa. Pola súa banda, as competencias lingüística e dixital (fronte á realidade ineludible da universalización da cartografía dixital e o tratamento cotiá das imaxes satélite), e a de aprender a aprender están presentes de maneira constante na súa vertente máis instrumental e deben impregnar todo o que sexa posible o desenvolvemento curricular da materia. A competencia **clave de** sentido de iniciativa e espírito emprendedor debe estar moi presente nas vertentes máis actitudinais da competencia (saber ser) e na de coñecemento procedemental.

Finalmente, o tratamento metodolóxico da materia debe axustarse ao nivel competencial inicial do alumnado, respectando ritmos e estilos de aprendizaxe que teñan en conta a atención á diversidade. A materia de Xeografía permite desenvolver metodoloxías activas, nas que o traballo individual e cooperativo estean permanentemente presentes, con elaboración de diferentes tipos de materiais, integrando de forma especial as tecnoloxías da información e da comunicación.

OBXECTIVOS

O actual currículo constata que «a Xeografía se ocupa especificamente do espazo, as paisaxes e as actividades que se desenvolven sobre o territorio, analizando a relación entre a natureza e a sociedade, así como as súas consecuencias.»

De acordo con iso, formula os seguintes obxectivos xerais para esta disciplina:

- «Ten como obxectivo **a comprensión do territorio**, produto da interrelación de múltiples factores, e ademais que o estudante poida explicar a realidade xeográfica española. Grazas a este coñecemento adquirido, a Xeografía pode transmitir a idea de responsabilidade dentro da sociedade, posto que o ser humano é o principal axente de transformación do medio natural, e deste xeito, esta materia participa profundamente na formación en valores».
- «O **uso dos instrumentos propios desta disciplina**, entre outros a cartografía, imaxes ou estatísticas de distinto tipo, achega a posibilidade de analizar e realizar interpretacións globais, sistemáticas e integradas da realidade que nos rodea, identificar as unidades territoriais, as paisaxes e os resultados da actividade humana para poder coñecer e comprender o espazo».

- «De modo que a Xeografía formulada neste curso ten como obxectivo fundamental *dar unha interpretación global e interrelacionada de cada fenómeno xeográfico*, ofrecer os mecanismos que sirvan para **dar respostas e explicacións aos problemas que formula o territorio de España**».

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. A xeografía e o estudo do espazo xeográfico				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Concepto de xeografía. Métodos e ferramentas propias da disciplina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Recoñecer a peculiaridade do coñecemento xeográfico utilizando as súas ferramentas de análise e os seus procedementos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.1.1. Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Características do espazo xeográfico. Concepto de paisaxe como resultado da interacción entre factores naturais e culturais. Desenvolvemento sustentable. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Identificar o espazo xeográfico como tal nas súas diversas ocupacións, entendéndoo como centro de relacións humanas e sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.2.1. Identifica as paisaxes xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.2.2. Enumera e describe as características das paisaxes xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Representación gráfica do espazo xeográfico a distintas escalas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Distinguir e analizar os tipos de planos e mapas con diferentes escalas, identificándoos como ferramentas de representación do espazo xeográfico 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Planos e mapas: compoñentes e análise. O mapa topográfico nacional a escala 1:50.000. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Analizar e comentar o mapa topográfico nacional E: 1/50.000. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.4.1. Extrae información do mapa topográfico mediante os procedementos de traballo do xeógrafo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.4.2. Extrae a información de mapas e planos de diferentes escalas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Técnicas cartográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Diseñar e comparar mapas sobre espazos xeográficos próximos utilizando os procedementos característicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.5.1. Identifica nunha paisaxe as diferenzas entre paisaxe natural e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Obtención e interpretación da información cartográfica. Imaxes de satélite. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Procurar, seleccionar e elaborar información de contido xeográfico obtida de fontes diversas, e presentala de xeito adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
Bloque 2. O relevo español: a súa diversidade xeomorfolóxica				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. España e a súa singularidade xeográfica: unidade e diversidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Distinguir as singularidades do espazo xeográfico español establecendo os aspectos que lle confiren unidade e os elementos que ocasionan diversidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.1.1. Debuxa e sinala sobre un mapa físico de España as unidades do relevo español, comentando as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Relevo español: diversidade xeomorfolóxica. Localización dos principais accidentes xeográficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Describir os trazos do relevo español, situando e analizando as súas unidades de relevo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.2.1. Identifica e representa nun mapa os elementos do relevo que son similares e diferentes do territorio peninsular e insular. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Evolución xeolóxica do territorio español como conformadora das diferentes morfoestruturas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Definir o territorio español subliñando as diferenzas das unidades morfoestruturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.3.1. Enumera e describe os principais trazos do relevo de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Litoloxía peninsular e insular e formas de modelaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Diferenciar a litoloxía de España, incidindo nas súas características e na modelaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.4.1. Clasifica as unidades do relevo español segundo as súas características xeomorfolóxicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Identificación das unidades do relevo español peninsular e insular, e os trazos de cada unha. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Utilizar correctamente o vocabulario específico da xeomorfoloxía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.5.1. Describe sumariamente nun mapa a evolución xeolóxica e a conformación do territorio español. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Corte topográfico: realización e análise. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Procurar e seleccionar información do relevo obtido de fontes diversas (bibliográficas, cartográficas, internet ou traballos de campo), e presentala de xeito adecuado sinalando os condicionamentos que o relevo pode impor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.6.1. Realiza un corte topográfico e explica o relevo que reflicte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Concepto de solo. Os solos en España: variedade edáfica e as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Identificar as características edáficas dos solos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.7.1. Enumera e describe os elementos constitutivos dos tipos de solo de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB2.7.2. Localiza nun mapa de España os tipos de solos peninsulares e insulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
Bloque 3. A diversidade climática e a vexetación				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Clima e tempo atmosférico. Factores xeográficos, dinámica atmosférica e elementos do clima. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Sinalar nun mapa de España os dominios climáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.1.1. Localiza os climas nun mapa de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CA ▪ CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Dominios climáticos españois: as súas características e representación en climogramas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Distinguir os climas en España e comentar as súas características, sinalando os factores e os elementos que os compoñen, para diferenciarlos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.2.1. Describe e compara os climas en España, enumerando os factores e os elementos característicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Dominios climáticos españois: factores limitantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Distinguir os climas en España e a súa representación en climogramas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.3.1. Representa e comenta climogramas específicos de cada clima. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Variabilidade climática. Temperatura e precipitación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Comentar a información climatolóxica que se deduce utilizando mapas de temperaturas ou precipitacións de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.4.1. Comenta as características dos climas españois a partir dos seus climogramas representativos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Situacións sinópticas e tipos de tempo atmosférico en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Analizar os tipos de tempo atmosférico en España utilizando os mapas de superficie e de altura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.5.1. Enumera os trazos dos tipos de tempo atmosférico reflectidos nas estacións climatolóxicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.5.2. Identifica e interpreta nun mapa do tempo os elementos que explican os tipos de tempo atmosférico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Mapas do tempo, altura e superficie: análise e interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Interpretar un mapa do tempo aplicando as características dos tipos de tempo peninsulares ou insulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XB3.6.1. Comenta un mapa do tempo de España distinguindo os elementos que explican o tipo de tempo característico da estación do ano correspondente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Escenarios de cambio climático en diferentes dominios do territorio peninsular e insular. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á diversidade climática de España utilizando as fontes dispoñibles, tanto de internet como de medios de comunicación social, ou bibliografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.7.1. Analiza como afecta a España o cambio climático. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.7.2. Extrae conclusións ambientais, utilizando gráficas e estatísticas que reflicten as chuvias torrenciais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Factores xeográficos e características da vexetación. Rexións bioxeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Identificar as rexións vexetais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.8.1. Identifica nun mapa os dominios vexetais, e describe e comenta as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Formacións vexetais españolas e a súa distribución. Análise de cliseries de vexetación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Diferenciar razoadamente as formacións vexetais españolas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.9.1. Ante unha paisaxe natural, identifica as formacións vexetais que aparezan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CA ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB3.9.2. Analiza razoadamente unha cliserie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
Bloque 4. A hidrografía				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Diversidade hídrica da península e das illas. Principais elementos hídricos nas paisaxes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Explicar a diversidade hídrica da Península Ibérica e nas illas, enumerando e localizando os tipos de elementos hídricos que se poden percibir coa observación da paisaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB4.1.1. Explica a diversidade hídrica en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Vertentes hidrográficas. Principais cuncas fluviaiais peninsulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Describir as cuncas fluviaiais españolas situándoas nun mapa e enumerando as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB4.2.1. Localiza nun mapa de España as principais cuncas fluviaiais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Réximes fluviaiais predominantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Identificar os réximes fluviaiais máis característicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB4.3.1. Relaciona os réximes hídricos dos cursos fluviaiais coas posibilidades de aproveitamento hídrico en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Zonas húmidas en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Enumerar as zonas húmidas de España, localízalas nun mapa e comentar as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB4.4.1. Localiza nun mapa as zonas húmidas españolas, e debate un aspecto de actualidade sobre este tema. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Aproveitamento dos recursos hídricos: incidencia da seca e das chuvias torrenciais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Analizar o aproveitamento dos recursos hídricos en España, incluíndo as características de seca e das chuvias torrenciais do clima. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB4.5.1. Sitúa nun mapa da rede hidrográfica española os grandes encoros, e deduce consecuencias, analizando tamén as características climáticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB4.5.2. Analiza e comenta gráficas e estatísticas que reflicten as épocas de seca en relación cun mapa de tipos de réximes fluviaiais dos ríos da Península Ibérica, e saca conclusións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B 4 . 6 . Augas subterráneas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B 4 . 6 . Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á hidroloxía española, incidindo na explotación das augas subterráneas, utilizando distintas fontes de información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB4.6.1. Selecciona imaxes e novas xornalísticas que reflectan a desigualdade hídrica española e a súa interacción coas actividades humanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
Bloque 5. As paisaxes naturais e as relacións entre natureza e sociedade				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Paisaxes naturais españolas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Describir e reflectir nun mapa as paisaxes naturais españolas, identificando os seus trazos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB5.1.1. Distingue as características dos grandes conxuntos paisaxísticos españois. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB5.1.2. Localiza no mapa as paisaxes naturais españolas e identifica as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Influencia do medio na actividade humana. Políticas favorecedoras do patrimonio natural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Relacionar o medio natural coa actividade humana, describindo casos de modificación do medio polo ser humano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB5.2.1. Identifica e formula os problemas suscitados pola interacción entre persoa e natureza sobre as paisaxes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB5.2.2. Analiza algún elemento lexislador correctivo da acción humana sobre a natureza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Os medios humanizados e a súa interacción no espazo xeográfico. Paisaxes culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Describir os espazos humanizados e enumerar os seus elementos constitutivos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB5.3.1. Diferencia as paisaxes humanizadas das naturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Aproveitamento sustentable do medio físico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B 5 . 4 . Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ás paisaxes naturais e as relacións entre natureza e sociedade, utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet como en bibliografía ou medios de comunicación social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB5.4.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia do medio na actividade humana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB5.4.2. Selecciona e analiza a partir de distintas fontes de información novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia das persoas sobre o medio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> XHB5.4.3. Obtén e analiza a información que aparece nos medios de comunicación social referida á destrución do medio natural por parte do ser humano. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD
<ul style="list-style-type: none"> d e g i l 	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Variedades de paisaxes naturais. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Comparar imaxes das variedades de paisaxes naturais. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB5.5.1. Diferencia as paisaxes naturais españolas a partir de fontes gráficas e comenta imaxes representativas de cada unha das variedades de paisaxes naturais localizadas en medios de comunicación social, internet ou outras fontes bibliográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD
Bloque 6. A poboación española				
<ul style="list-style-type: none"> d g i l 	<ul style="list-style-type: none"> B6.1. Fontes para o estudo da poboación. Procedementos de análise en demografía. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.1. Identificar as fontes para o estudo da poboación establecendo os procedementos que permiten estudar casos concretos. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB6.1.1. Utiliza as ferramentas de estudo da poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CD
<ul style="list-style-type: none"> d e g i l 	<ul style="list-style-type: none"> B6.2. Evolución histórica. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.2. Comentar gráficos e taxas que amosen a evolución da poboación española. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB6.2.1. Comenta a pirámide actual de poboación española e compáraa con algunha dun período anterior ou de previsións futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD
			<ul style="list-style-type: none"> XHB6.2.2. Distingue as pirámides de poboación na súa evolución histórica. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD
<ul style="list-style-type: none"> d e g i l 	<ul style="list-style-type: none"> B6.3. Movementos naturais de poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.3. Caracterizar a poboación española identificando os movementos naturais. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB6.3.1. Aplica a teoría da transición demográfica ao caso español. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD
			<ul style="list-style-type: none"> XHB6.3.2. Elixo datos e taxas demográficas que amosen a configuración da poboación dun territorio. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD
<ul style="list-style-type: none"> d e g i l 	<ul style="list-style-type: none"> B6.4. Distribución territorial da poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.4. Diferenciar a densidade de poboación no espazo peninsular e insular, explicando a distribución de poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB6.4.1. Comenta o mapa da densidade de poboación actual en España. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Migracións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Explicar a distribución da poboación española identificando as migracións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.5.1. Explica os procesos migratorios antigos que afectan a España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.5.2. Identifica e analiza as migracións recentes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.5.3. Explica as relacións entre comunidades autónomas en relación coas migracións interiores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Mapa da distribución da poboación española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Analizar a poboación das comunidades autónomas, definindo a súa evolución e a problemática de cada unha. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.6.1. Compara e comenta a poboación das rexións que medran e as que diminúen a súa poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.7. Mapa de densidade da poboación española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.7. Comentar un mapa da densidade de poboación de España, analizando a súa estrutura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.7.1. Analiza un gráfico da estrutura da poboación española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.8. Conformación do espazo demográfico actual. Definición e cálculo de taxas demográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.8. Analizar as pirámides de poboación das comunidades autónomas, incidindo no caso galego, e comentar as súas peculiaridades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.8.1. Resolve problemas de demografía referidos ao cálculo de taxas de poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.9. Diversidades rexionais. Estrutura, problemática actual e posibilidades de futuro da poboación española. Realidade demográfica galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.9. Explicar as perspectivas de poboación española e a ordenación do territorio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.9.1. Selecciona e analiza información sobre as perspectivas de futuro da poboación española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.10. Ordenación do territorio. Peso do factor demográfico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.10. Obter e seleccionar información de contido demográfico utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet como noutras fontes de información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB6.10.1. Presenta e defende información sobre a poboación española salientando os aspectos máis significativos, utilizando gráficos, mapas, pirámides, etc., nunha presentación informática ou en exposicións en directo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
Bloque 7. O espazo rural e as actividades do sector primario				

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Peso das actividades agropecuarias, forestais e pesqueiras no PIB. Poboación activa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Describir as actividades agropecuarias e forestais, especificando as características de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.1.1. Identifica as actividades agropecuarias e forestais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.1.2. Diferencia as actividades do sector primario doutras actividades económicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Aspectos naturais e históricos que explican os factores agrarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Distinguir as paisaxes agrarias, a súa morfoloxía e as súas estruturas, establecendo as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.2.1. Sitúa nun mapa a distribución dos principais aproveitamentos agrarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.2.2. Achega os aspectos do pasado histórico que incidiron nas estruturas agrarias españolas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Elementos que conforman as paisaxes agrarias. Paisaxes agrarias de España: características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Analizar adecuadamente unha paisaxe rural distinguindo o terreo de labor, os bosques e o hábitat. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.3.1. Selecciona e comenta imaxes que poñen de manifesto as características das paisaxes agrarias españolas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Estrutura da propiedade e tenencia da terra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Comprender a evolución da estrutura da propiedade e identificar formas de tenza da terra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.4.1. Define historicamente, de forma sumaria, a estrutura da propiedade 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.5. Explotacións agrarias: características. Tipos de agricultura: coexistencia de formas avanzadas e tradicionais. Transformacións agroindustriais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.5. Explicar o sector agrario español tendo en conta as súas estruturas da propiedade e as características das súas explotacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.5.1. Identifica e analiza as características das paisaxes agrarias españolas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.6. Políticas de reforma agraria. Situación española do sector no contexto da Unión Europea. Política Agraria Común (PAC). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.6. Explicar a situación do sector agrario español tendo en conta o contexto europeo e as políticas da Unión Europea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.6.1. Achega datos ou gráficos de aspectos estruturais que expliquen o dinamismo dun sector agrario dado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.6.2. Comenta textos xornalísticos que expliquen a situación española na PAC. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.7. Actividade pesqueira: localización, características e problemas. Análise dos aspectos físicos e humanos que conforman 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.7. Analizar a actividade pesqueira, e definir as súas características e os seus problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.7.1. Establece as características e as peculiaridades da actividade pesqueira española e galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ humanos que conforman o espazo pesqueiro. Caso galego. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.7.2. Selecciona e analiza novas xornalísticas que tratan problemas pesqueiros e identifica a súa orixe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.8. Silvicultura: características e desenvolvemento no territorio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.8. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ao espazo rural, silvícola ou pesqueiro, utilizando fontes dispoñibles en internet, en medios de comunicación social ou na bibliografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB7.8.1. Confecciona gráficos comparativos do peso específico no PIB das actividades agrarias, gandeiras, forestal e pesqueiras españolas fronte a outros sectores de actividade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
Bloque 8. As fontes de enerxía e o espazo industrial				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1. Proceso de industrialización española: características e breve evolución histórica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1. Analizar o proceso de industrialización español establecendo as características históricas que conducen á situación actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.1.1. Selecciona e analiza información sobre os problemas e a configuración da industria española. ▪ XHB8.1.2. Establece un eixe cronolóxico para explicar a evolución histórica da industrialización española. ▪ XHB8.1.3. Selecciona e analiza imaxes que amosen a evolución histórica da industria española nunha zona concreta ou dun sector concreto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2. Localización das fontes de enerxía en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2. Relacionar as fontes de enerxía e a industrialización, e describir as súas consecuencias en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.2.1. Relaciona o nacemento da industria e a localización de fontes de enerxía e materias primas en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CDC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.3. Achega ao PIB da industria. Poboación activa. Deficiencias e problemas do sector industrial español. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.3. Coñecer os factores da industria en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.3.1. Enumera as características da industria española e as súas diferenzas rexionais. ▪ XHB8.3.2. Confecciona e analiza gráficas e estatísticas que expliquen as producións industriais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.4. Elementos das paisaxes industriais. Tipoloxías de paisaxes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.4. Identificar e comentar os elementos dunha paisaxe industrial dada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.4.1. Analiza e comenta paisaxes de espazos industriais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.5. Rexións industriais e eixes de desenvolvemento de España: importancia das políticas territoriais no sector. Planificación e perspectivas de futuro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.5. Describir os eixes de desenvolvemento industrial sobre un mapa, establecendo as súas características e as posibilidades de rexeneración e cambio no futuro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.5.1. Sinala nun mapa os asentamentos industriais máis importantes, distinguindo entre os sectores industriais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.5.2. Localiza e describe as rexións industriais e os eixes de desenvolvemento industrial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.5.3. Describe os eixes ou focos de desenvolvemento industrial, e as súas perspectivas de futuro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.6. Influencia da política da Unión Europea na configuración da industria española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.6. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ao espazo industrial español e a influencia nel da política industrial europea, utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet, como na bibliografía ou nos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB8.6.1. Describe as políticas industriais da Unión Europea e a súa influencia nas españolas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
Bloque 9. O sector servizos				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.1. Terciarización da economía española: influencia no PIB. Poboación activa do sector terciario. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.1. Analizar a terciarización da economía española establecendo as súas características e a influencia no produto interior bruto, e utilizar correctamente a terminoloxía do sector servizos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.1.1. Identifica as características do sector terciario español. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.2. Análise dos servizos e distribución no territorio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.2. Identificar a presenza dos servizos no territorio, analizando a súa distribución e o impacto no medio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.2.1. Explica a incidencia do sector servizos para a economía española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.3. Sistema de transportes en España. Impacto das infraestruturas sobre o espazo xeográfico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.3. Explicar o sistema de transporte en España, distinguindo a articulación territorial que configura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.3.1. Describe como se articulan os medios de comunicación máis importantes de España (ferrocarrís, estradas, portos e aeroportos). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> XHB9.3.2. Comenta sobre un mapa de transportes a transcendencia que este sector ten para articular o territorio. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD
			<ul style="list-style-type: none"> XHB9.3.3. Describe e analiza mapas que reflectan un sistema de transporte determinado. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD
			<ul style="list-style-type: none"> XHB9.3.4. Distingue nun mapa os principais nodos de transporte español. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD
			<ul style="list-style-type: none"> XHB9.3.5. Resolve problemas formulados nun caso específico sobre vías de comunicación no noso país. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD
<ul style="list-style-type: none"> d e g i l 	<ul style="list-style-type: none"> B9.4. Desenvolvemento comercial: características, evolución e distribución territorial. 	<ul style="list-style-type: none"> B9.4. Describir o desenvolvemento comercial e a ocupación territorial que impón, e establecer as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB9.4.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento comercial. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD
<ul style="list-style-type: none"> d e g i l 	<ul style="list-style-type: none"> B9.5. Espazos turísticos: características e evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> B9.5. Localizar nun mapa os espazos turísticos, e enumerar as súas características e as desigualdades rexionais. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB9.5.1. Analiza e explica as desigualdades do espazo turístico. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD
<ul style="list-style-type: none"> d e g i l 	<ul style="list-style-type: none"> B9.6. Outras actividades terciarias: sanidade, educación, finanzas e servizos públicos. 	<ul style="list-style-type: none"> B9.6. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á actividade ou ao espazo do sector servizos español, utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet como na bibliografía ou nos medios de comunicación social. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB9.6.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento turístico español. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD
			<ul style="list-style-type: none"> XHB9.6.2. Explica como articulan o territorio outras actividades terciarias. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD
			<ul style="list-style-type: none"> XHB9.6.3. Analiza e comenta imaxes do espazo destinado a transportes, comercial ou outras actividades do sector servizos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.7. Transformacións das paisaxes nas zonas turísticas. Caso do litoral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.7. Identificar e comentar unha paisaxe transformado por unha importante zona turística. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB9.7.1. Confecciona esquemas para analizar a influencia do sector servizos na economía e no emprego en España, a partir de imaxes que reflectan o seu impacto nunha paisaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CSC
Bloque 10. O espazo urbano				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.1. Concepto de cidade e a súa influencia na ordenación do territorio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.1. Definir a cidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.1.1. Define cidade e achega exemplos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2. Morfoloxía e estrutura urbanas. Análise socioeconómica e política a través do plano da cidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2. Analizar e comentar planos de cidades, distinguindo os seus trazados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.2.1. Analiza e explica o plano da cidade máis próxima ao lugar de residencia, ou a máis significativa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3. Planificacións urbanas. Instrumentos do planeamento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3. Identificar o proceso de urbanización e enumerar as súas características e as planificacións internas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.3.1. Identifica as características do proceso de urbanización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.3.2. Explica e propón exemplos de procesos de planificación urbana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Características do proceso de urbanización. Áreas de influencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Analizar a morfoloxía e a estrutura urbana, e extraer conclusións da pegada da historia e a súa expansión espacial, reflexo da evolución económica e política da cidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.4.1. Señala a influencia histórica no plano das cidades españolas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.4.2. Explica a morfoloxía urbana e sinala as partes dunha cidade sobre un plano desta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.5. Características da paisaxe urbana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.5. Analizar e comentar unha paisaxe urbana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.5.1. Comenta unha paisaxe urbana a partir dunha fonte gráfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.5.2. Selecciona e analiza imaxes que expliquen a morfoloxía e a estrutura urbana dunha cidade coñecida. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.6. Usos do solo urbano. Ordenación territorial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.6. Identificar o papel das cidades na ordenación do territorio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.6.1. Explica a xerarquización urbana española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.7. Rede urbana española. Características do proceso de crecemento espacial das cidades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.7. Describir a rede urbana española e comentar as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.7.1. Describe e analiza as influencias mutuas entre a cidade e o espazo que a rodea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.8. Sistema urbano español: desenvolvemento sustentable. Cidades saudables. O territorio como recurso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.8. Obter, seleccionar e analizar información de contido xeográfico relativo ao espazo urbano español, utilizando fontes en que estea dispoñible, en internet, nos medios de comunicación social ou na bibliografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB10.8.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas que amosen a configuración e a problemática do sistema urbano español. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
Bloque 11. Formas de organización territorial				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1. Organización territorial de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1. Describir a organización territorial española analizando a estrutura local, autonómica e estatal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.1.1. Localiza e explica nun mapa a organización territorial española, partindo do concello e da comunidade autónoma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.2. Influencia da historia e da Constitución de 1978 no deseño territorial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.2. Explicar a organización territorial española e establecer a influencia da historia e da Constitución de 1978, mediante o emprego de mapas históricos e actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.2.1. Explica a ordenación territorial española a partir de mapas históricos e actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.2.2. Caracteriza a ordenación territorial establecida pola Constitución de 1978. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.2.3. Compara a ordenación territorial actual e a da primeira metade do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.2.4. Distingue e enumera as comunidades autónomas, as principais cidades en cada unha e os países fronteirizos de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.3. Desequilibrios e contrastes territoriais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.3. Analizar a organización territorial española e describir os desequilibrios e os contrastes territoriais, así como os mecanismos correctores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.3.1. Enumera os desequilibrios e os contrastes territoriais existentes na organización territorial española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.4. Comunidades Autónomas: políticas rexionais e de cohesión territorial. Comunidade Autónoma de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.4. Describir a transcendencia das comunidades autónomas e definir as políticas territoriais que levan a cabo, incidindo no caso de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.4.1. Explica as políticas territoriais que practican as comunidades autónomas en aspectos concretos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.5. A cuestión territorial na España das autonomías. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.5. Obter, seleccionar e analizar información de contido xeográfico relativo ás formas de organización territorial en España, utilizando fontes en que estea dispoñible en internet, nos medios de comunicación social ou na bibliografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.5.1. Distingue os símbolos que diferencian as comunidades autónomas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB11.5.2. Explica razoadamente os trazos esenciais das políticas territoriais autonómicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
Bloque 12. España en Europa e no mundo				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.1. España: situación xeográfica; posición e localización dos territorios que conforman a unidade e a diversidade política. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.1. Definir a situación xeográfica de España no mundo, establecendo a súa posición e localizando os seus territorios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB12.1.1. Localiza nun mapa as grandes áreas xeoeconómicas e sinala aquelas coas que España ten máis relación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB12.1.2. Identifica aspectos salientables de España na situación mundial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB12.1.3. Localiza a situación española entre as grandes áreas xeoeconómicas mundiais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.2. España en Europa. Estrutura territorial. Contrastos físicos e socioeconómicos de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.2. Describir o continente europeo distinguindo a súa estrutura territorial e os contrastes físicos e socioeconómicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB12.2.1. Explica a posición de España na Unión Europea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.3. Posición de España na Unión Europea. Políticas rexionais e de cohesión territorial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.3. Identificar a posición de España na Unión Europea, enumerando as políticas rexionais e de cohesión territorial que se practican en Europa e os seus efectos en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ XHB12.3.1. Extrae conclusións das medidas que a Unión Europea toma en política rexional e de cohesión territorial que afectan a España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		que afectan a España.	<ul style="list-style-type: none"> XHB12.3.2. Comenta novas xornalísticas ou textos que explican a posición de España na Unión Europea. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD
<ul style="list-style-type: none"> d e g i l 	<ul style="list-style-type: none"> B12.4. España no mundo. Globalización e diversidade no mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> B12.4. Definir a globalización e explicar os seus trazos. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB12.4.1. Identifica e describe os trazos da globalización con exemplificacións que afecten a España. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e g i l 	<ul style="list-style-type: none"> B12.5. Procesos de mundialización e desigualdades territoriais. Grandes eixes mundiais. 	<ul style="list-style-type: none"> B12.5. Comparar os procesos de mundialización e diversidade territorial, resumindo as características de ambos. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB12.5.1. Confecciona cadros comparativos da aplicación a casos concretos dos conceptos de mundialización e de diversidade territorial. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD
<ul style="list-style-type: none"> d e g i l 	<ul style="list-style-type: none"> B12.6. Posición de España nas áreas socioeconómicas e xeopolíticas mundiais. 	<ul style="list-style-type: none"> B12.6. Explicar as repercusións da inclusión de España en espazos socioeconómicos e xeopolíticos continentais e mundiais, utilizando fontes diversas baseadas en material bibliográfico ou en liña e en opinións expostas nos medios de comunicación social. 	<ul style="list-style-type: none"> XHB12.6.1. Explica as repercusións da inclusión de España en espazos xeopolíticos e socioeconómicos continentais e mundiais a partir de distintas fontes de información xeográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL CD

CONTIDOS

CRITERIOS PARA A SECUENCIACIÓN E PRESENTACIÓN DE CONTIDOS

Os criterios que se tiveron en conta para a selección dos contidos de cada unidade didáctica foron os seguintes:

- **As especificacións contidas no currículo** establecido polas administracións educativas.
- **O afianzamento dos coñecementos sobre Xeografía** adquiridos na Educación Secundaria Obrigatoria, así como o afondamento na ciencia xeográfica para proporcionar as conexións con opcións posteriores.

- **Un tratamento equilibrado en canto a nivel e extensión**, para evitar contrastes entre unidades demasiado curtas e demasiado amplas; e entre temas doados e difíciles, aínda que é evidente que algúns entrañan maior complexidade de comprensión que outros.

- **A adecuación ás características do alumnado** desta etapa. Os conceptos de cada unidade trátanse con certa profundidade, como corresponde a un segundo curso de Bacharelato no que o desenvolvemento do pensamento lóxico-formal do alumnado permite maior nivel de abstracción, conceptualización, xeneralización, relación e integración de conceptos que en etapas anteriores. Pero, igualmente, búscase a coherencia e unha estruturación clara en apartados e subapartados, que faciliten a comprensión.

- **A diferenciación entre uns conceptos nucleares** esixibles a todo o alumnado (contidos mínimos) e **outros complementarios**, que permitan tratar a diversidade na aula. No libro de texto a letra grosa destaca os conceptos básicos e permite unha lectura rápida das ideas esenciais. Pola súa parte, as explicacións complementarias e a realización de certas actividades permiten a ampliación dos contidos.

- **O interese social dos conceptos** e que resulten motivadores para o alumnado, por estaren relacionados coa realidade ou coa vida cotiá e co propio espazo xeográfico.

- **As referencias ao marco galego, europeo e mundial.** Os diferentes temas de Xeografía contextualízanse no nivel galego, mostrando a gran diversidade interna. Tamén constatan as interdependencias entre o espazo xeográfico español e o resto do mundo, especialmente co ámbito da Unión Europea, dada a súa destacada influencia na organización territorial de España. Ademais, estas interdependencias con Europa e o mundo resúmense nas dúas unidades finais onde se analiza a posición española en ambos os dous contextos.

- **A interrelación dos conceptos** con outros da propia disciplina e da área das Ciencias Sociais, como a Economía ou a Historia, que permiten coñecer os procesos históricos que subxacen na configuración actual do espazo xeográfico español.

- **A máxima actualización dos contidos.** Incorporáanse as achegas máis recentes da investigación xeográfica nos diversos temas; e as últimas novidades das distintas políticas estatais e europeas con incidencia espacial.

- **O tratamento de contidos que fomenten a educación en valores.** O seu obxecto é consolidar e desenvolver as competencias sociais e persoais de respecto, tolerancia, solidariedade e cooperación que veñen estimulándose desde os cursos previos da ESO e de Bacharelato.

- **A presentación variada dos contidos.** A exposición teórica acompáñase dunha abundante documentación cartográfica, gráfica, estatística e icónica. O seu obxectivo é mostrarlle ao alumnado diversas maneiras de obter e presentar a información;

facilitar a comprensión dos conceptos; e permitir, a través da súa interpretación, traballar os procedementos característicos do método xeográfico. Os criterios que se seguiron para a selección da documentación foron os seguintes:

- **Varietade.** En canto ao tipo de documentos (fotografías, gráficos, mapas, estatísticas e textos); e en canto ao espazo xeográfico ao que se refiren (estatal, galego, provincial e europeo).
- **Actualización.** As informacións con base estatística refírense sempre aos últimos anos das series proporcionadas por fontes de información diversas e fiables.
- **Presentación atractiva e clara** que facilite a súa comprensión. Con este fin, o libro de texto presenta mapas temáticos con gamas cromáticas do mesmo tipo e con intensidade proporcional á do fenómeno que cartografan; os mapas e gráficos que o permiten inclúen o dato numérico que representan, para dotalos da maior precisión posible; proporciónanse mapas a páxina completa para aqueles aspectos físicos e humanos que serían máis dificultosamente visibles nun mapa de menor tamaño; e inclúense amplas series estatísticas que precisan os datos a nivel autonómico, provincial e europeo.

SECUENCIACIÓN DOS BLOQUES TEMÁTICOS

Adaptaremos o temario as directrices dadas pola CIUG:

BLOQUE 1 - A XEOGRAFÍA E O ESTUDO DO ESPAZO XEOGRÁFICO

Esquema

- 1.1 Concepto de xeografía. Métodos e ferramentas propias da disciplina.
- 1.2 Características do espazo xeográfico. Concepto de paisaxe.
- 1.3 Representación gráfica do espazo xeográfico a distintas escalas.

Os contidos deste bloque terán aplicación práctica no resto dos bloques.

BLOQUE 2- O RELEVO ESPAÑOL: A SÚA DIVERSIDADE XEOMORFOLÓXICA

Esquema

- 2.1 Formación e evolución xeolóxica.
- 2.2 Varietade litolóxica e formas do relevo diferencial.
- 2.3 Unidades morfoestruturais.
- 2.4 O solo: elementos constitutivos e localización

Tema (pregunta teórica)

- Formación e evolución xeomorfolóxica da Península Ibérica e das Illas Canarias e Baleares (da era arcaica ao glaciario cuaternario).

Prácticas:

- Comentario guiado dun fragmento de mapa topográfico: identificación das coordenadas xeográficas, máximas e mínimas altitudes, zonas de maiores e menores pendentes, principais cursos fluviais e orientación dos mesmos.
- Mapa litolóxico de España.
- Debuxos, imaxes e gráficos con tipos de modelado: granítico e cárstico.

Vocabulario

Aluvión / Foz/ Meseta/ Tectónica de placas/ Ría/ Tómbolo/ Zócolo/ Macizos Antigos/ Cordilleiras de pregamento/ Cuncas sedimentarias (10)

BLOQUE 3 – A DIVERSIDADE CLIMÁTICA E A VEXETACIÓN

Esquema

- 3.1 Factores xeográficos e termodinámicos do clima.
- 3.2 Tipos de tempo.
- 3.3 Dominios climáticos: atlántico, mediterráneo, de interior, de montaña, subtropical.
- 3.4 Factores da diversidade bioxeográfica.
- 3.5 Paisaxes vexetais: atlántico, mediterráneo, canario e de montaña.

Tema (pregunta teórica)

- Factores xeográficos e termodinámicos que inflúen no clima de España.
- Factores xeográficos: latitude, situación, influencia do mar, relevo.
- Factores termodinámicos: en altura (Jet Stream) e en superficie (centros de acción, masas de aire, frontes).

Prácticos

- Mapas de temperaturas e precipitacións medias.
- Mapas do tempo en superficie: Advección do Oeste e Anticiclón de Verán
- Análise dun climograma arquetípico dos grandes dominios climáticos españois: oceánico, mediterráneo e subtropical.
- Análise de cliserias: Pireneos e Teide.

Vocabulario

Aridez / Barlovento/ Inversión térmica/ Isóbara/ Isohietas/ Avesedo (umbría)/ Laurisilva/ Maquis/ Vexetación clímax/ Vexetación antrópica/ Landa (11)

BLOQUE 4 – A HIDROGRAFÍA

Esquema

4.1. Cuncas hidrográficas e tipos de réxime fluvial.

4.2. Lagos, lagoas, zonas húmidas costeiras.

4.3. Problemática dos recursos hídricos: transvases, desalinización, recuperación de acuíferos, saneamento dos ríos.

Práctico

- Comentario de hidrogramas (pluvio-nival, pluvial oceánico e pluvial mediterráneo).

Vocabulario

Cunca fluvial/ Estiaxe/ Marisma (3).

BLOQUE 5 – AS PAISAXES NATURAIS E AS RELACIÓNS ENTRE NATUREZA E SOCIEDADE

Esquema

5.1 A paisaxe: recurso común, interpretación e transformacións recentes.

5.2 O patrimonio natural español e categorías de protección.

5.3 Repercusións ambientais da acción humana: Contaminación, quecemento global, pegada ecolóxica.

5.4 Respostas e solucións cara a sustentabilidade.

Tema (pregunta teórica)

• Repercusións ambientais da acción humana:

- Contaminación.

- Quecemento global.

- Pegada ecolóxica.

Práctico

- Comentario dunha imaxe de paisaxe natural: atlántica, mediterránea ou de montaña.

Vocabulario

Efecto invernadoiro/ Paisaxe (2)

BLOQUE 6 – A POBOACIÓN ESPAÑOLA

Esquema

6.1 Dinámica da poboación.

6.2 Os movementos naturais da poboación.

6.3 Mobilidade espacial da poboación e debate sobre a inmigración.

6.4 A estrutura demográfica: idade, sexo e actividade económica.

6.5 Distribución espacial.

Tema (pregunta teórica)

- Dinámicas demográficas actuais:
- Desequilibrios territoriais no movement natural da poboación.
- Movementos migratorios (1990 á actualidade)

Prácticos

- Analizar taxas demográficas de Galicia (movement natural).
- Comentar e comparar pirámides de poboación (década de 1960 e actual).
- Gráfica da transición demográfica en España.

Vocabulario

Poboación activa/ Esperanza de vida/ Réxime demográfico/ Censo de poboación/
Crecemento vexetativo/ Taxa de fecundidade/ Padrón municipal. (7)

BLOQUE 7 – O ESPAZO RURAL E AS ACTIVIDADES DO SECTOR PRIMARIO

Esquema

- 7.1 Os usos do solo e a súa distribución: tipos e factores explicativos.
- 7.2 A estrutura agraria e as súas transformacións recentes (U.E.)
- 7.3 O desenvolvemento da gandería española e as súas transformacións.
- 7.4 A explotación dos bosques.
- 7.5 As paisaxes agrarias: atlántica, mediterránea, de interior, canaria e de montaña.
- 7.6 A pesca e os espazos pesqueiros.

Tema (pregunta teórica)

- Transformacións recentes na estrutura agropecuaria española:
- As explotacións agrarias.
- Técnicas e sistemas agrarios.
- Política Agrícola Común.

Prácticas

- Comentario e localización dunha paisaxe agraria española: atlántica, mediterránea e de interior.
- Mapa de espazos pesqueiros (rexións e caladoiros).

Vocabulario

Acuicultura/ Agricultura ecolóxica/ Denominación de orixe/ Desagrarización/
Explotación intensiva/ Política Pesqueira Comunitaria (PPC)/ Silvicultura. (7)

BLOQUE 8 – AS FONTES DE ENERXÍA E O ESPAZO INDUSTRIAL

Esquema

- 8.1 Proceso e factores da industrialización española.
- 8.2 O tecido industrial español e os seus contrastes.
- 8.3 Gran variedade de paisaxes industriais.
 - 8.3.1 Áreas de antiga industrialización.
 - 8.3.2 Áreas urbanas e rurais.
 - 8.3.3 Paisaxes da innovación.
- 8.4 Situación actual da industria: desafíos e globalización.
- 8.5 A enerxía: a diversidade de fontes de enerxía.

Tema (pregunta teórica)

- Situación actual da industria en España.
 - Os problemas estruturais (dimensión, I+D+i, tecnoloxía)
 - Tendencias recentes da industria en España: globalización e deslocalización.

Prácticas

- Comentario dunha paisaxe industrial.
- Mapa das principais áreas industriais de España.

Vocabulario

Enerxías renovables/ Fondos estruturais/ Subcontratación/ Industrias verdes/ Materias primas estratéxicas / Parque tecnolóxico. (6)

BLOQUE 9 – O SECTOR SERVIZOS

Esquema

- 9.1 Terciarización da economía e sociedade do benestar.
- 9.2 Distribución comercial e espazos do consumo.
- 9.3 Os servizos financeiros e a balanza de pagamentos.
- 9.4 Transporte e comunicacións.
- 9.5 Os espazos turísticos.
 - 9.5.1 Paisaxes turísticas.
 - 9.5.2 Impactos ambientais.

Prácticas

- Comentario de paisaxes turísticas.
- Mapas da distribución de redes e infraestruturas do transporte (autoestradas e

autovías).

- Mapas ou gráficos sobre a distribución e tendencias do turismo.

Vocabulario:

Balanza comercial/ Economía somerxida/ Ecoturismo/ Franquía/ Taxas aeroportuarias/

BLOQUE 10 – O ESPAZO URBANO

Esquema

10.1 O proceso de urbanización en España.

10.1.1 Concepto de cidade.

10.1.2 Axentes sociais urbanos.

10.1.3 Urbanismo e ordenación do territorio.

10.1.4 Morfoloxía urbana (tipos de planos).

10.1.5 Funcións urbanas.

10.2 Fenómeno urbano en España.

10.2.1 A cidade preindustrial.

10.2.2 A cidade industrial.

10.2.3 A cidade postindustrial.

10.2.4 Xerarquías e redes urbanas en España.

10.3 Transformacións recentes na estrutura das cidades.

10.3.1 Cidade difusa.

10.3.2 Os cambios no centro urbano (degradación /vs/ rehabilitación).

10.3.3 Cambios de uso no solo urbano.

10.4 Impacto ambiental da urbanización.

Tema (pregunta teórica)

• Transformacións recentes na estrutura das cidades.

- Cidade difusa.

- Os cambios no centro urbano (degradación /vs/ rehabilitación).

- Cambios de uso no solo urbano.

Prácticas

- Comentario dun plano urbano: Barcelona ou Madrid.
- Comentario dunha paisaxe urbana a partir dunha fonte gráfica.

Vocabulario

Área suburbana/ Área metropolitana/ Plan Xeral de Ordenación Urbana (PXOU)/

Xentrificación. (4)

BLOQUE 11 – FORMAS DE ORGANIZACIÓN TERRITORIAL

Esquema

11.1 Evolución histórica.

11.2 A organización territorial do Estado español.

11.2.1 Comunidades autónomas.

11.2.2. Poder local: a administración provincial e municipal.

11.3 Desequilibrios territoriais.

11.4 Políticas rexionais.

Prácticas

- Mapa de provincias.
- Mapa de Comunidades e Cidades Autónomas e as súas capitais.

Vocabulario

Parroquia/ Municipio/ Provincia/ Comunidade Autónoma/ Estatuto de autonomía (5)

TEMPORALIZACIÓN

O temario queda dividido en 11 temas repartidos da seguinte maneira : tres temas durante a 1ª avaliación (son temas complexos e longos),catro na 2ª e outros catro na 3ª e última.

A **1ª avaliación** dedicarase á xeografía física dos bloques 2, 3 e 4 dedicados á xeomorfoloxía, climatoloxía, hidrografía e bioxeografía. Realizaranse dous exames.

Ao longo de cada avaliación realizaranse ademais exames de localización de mapas físicos e políticos. Na primeira avaliación realizaranse os exames dos mapas físicos de Galiza e España. Será necesario superar a proba cun mínimo de 7 puntos sobre 10 para aprobar a materia.

A **2ª avaliación** dedicarase aos bloques 5, 6, 7 e 12 sobre a poboación, sector primario, sector secundario e organización territorial. De novo realizaranse dúas probas de temas teóricos e prácticos.

En canto aos exames de mapas de localización, nesta segunda avaliación traballaremos o mapa político de España.

A **3ª avaliación** traballaremos os bloques 8, 9, 10 e 11 dedicados ao sector secundario, sector terciario, o espazo urbano e a España no mundo e Europa.

Sempre será necesario máis dun 4 en cada exame para poder facer media.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

EXAMES

Haberá dous ou tres exames por avaliación, correspondentes aos distintos bloques temáticos.

A nota de cada avaliación será a media de cada exame e será obrigatorio ter un catro (4) ou máis encada exame para poder facer a media.

Ademais se realizarán **exames de localización xeográfica**. Estes serán puntuados como APTO / NON APTO, sendo imprescindible ter aptos todos os exames para poder aprobar a materia. Haberá recuperacións se fose necesario.

Por outra parte, a materia consta dunha serie de **termos xeográficos** que é imprescindible coñecer para poder aprobar. Estes termos avaliaranse nos exames correspondentes de forma acumulativa, de forma que ao longo do curso cada exame sumará os termos dos anteriores.

A nota de cada avaliación consiste nunha media aritmética de todas as probas, sempre e cando todas teñan máis dun 4. En canto á nota de localización nos mapas, serven para subir a cualificación da avaliación (até un 0,5) se os mapas están correctamente realizados e alcanzan o mínimo esixido. Non se aprobará a materia con mapas suspensos, pero os mapas se poderán recuperar se os demais exames están aprobados.

A nota final do curso será a media de todas as probas do mesmo (excepto os mapas).

Para terminar, destacar a importancia que ten en todas as probas a utilización dunha adecuada terminoloxía xeográfica, a orde na exposición das ideas, a redacción e a corrección ortográfica.

Cando un alumno/a sexa pillado **copiando** retiraráselle o exame que será cualificado con cero. Así mesmo, cando haxa sospeitas de copia (dous exames exactos, exames literais ao libro o excepcionalmente ben redactados en alumnos con problemas comprobados de redacción...) repetirase o exame oral ou por escrito o mesmo día da entrega do exame. A nota do exame será dun 20 % a primeira proba e un 80% a segunda de comprobación.

Cando un alumno/a non se presente a unha proba terá que presentar un xustificante oficial que acredite que a súa falta de asistencia, segundo o regulamento do centro, está xustificada ou non se lle fará o exame outro día.

Un 80% da cualificación corresponderá á nota obtida das probas obxectivas escritas realizadas durante o trimestre referidas aos contidos traballados (modelo ABAU).

O 20% restante corresponde ao traballo diario do alumnado na aula, recollido no caderno do docente; á realización de traballos e tarefas encomendadas polo docente ao longo do curso.

TIPO DE EXAME

O modelo do exame seguirá as pautas marcadas polo Grupo de Traballo de Xeografía da CIUG.

RECUPERACIÓN

A comezo de cada trimestre realizarase unha proba de recuperación no caso de contar coa avaliación suspensa. No mes de maio realizarase unha recuperación xeral coas avaliacións suspensas ou, de ser o caso, o curso completo.

NOTA FINAL

A nota final de xuño será a media das notas das tres avaliacións nas seguintes porcentaxes: 1ªA 30%; 2ªA 30%; 3ªA 40% sempre e cando en cada unha delas teña acadado coma mínimo, un 4, ou ben, que ao longo do curso o alumnado amose un progreso académico conforme a avaliación continua.

PROBA EXTRAORDINARIA DE XUÑO

Deberán presentarse con toda a materia e o modelo será o achegado polo Grupo de Traballo de Xeografía da CIUG.

RECURSOS DIDÁCTICOS

Os materiais curriculares que poden empregarse en Xeografía de España son de diferente tipo:

- a) **Aula Virtual:** Nela atoparán todos os temas, apuntamentos, enlaces de interese, exercicios prácticos así como materiais visuais e audiovisuais relacionados coa temática.
- b) **Materiais escritos:** o libro de texto de Xeografía do alumnado para 2.º de Bacharelato (Ed. SM) non terá carácter obrigatoria aínda que pode ser un apoio para a aula. Poranse a disposición do alumnado libros de consulta, monografías, documentos gráficos, icónicos e cartográficos. Dentro deles darase un papel relevante á prensa periódica, como elemento actualizador de importantes cuestións de carácter social, cos obxectivos de inculcarlle ao alumnado o hábito da súa lectura ea capacidade de analizar informacións diferentes e contraditorias sobre os mesmos feitos.

INTRODUCCIÓN

A Programación Didáctica Historia da Arte para o Bacharelato está fundamentada no establecido no Real Decreto 1105/2014 do Ministerio de Educación, Cultura e Deporte, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato, e no Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

Historia da Arte ten por obxecto de estudo a obra de arte como produto resultante da intelixencia, da creatividade e da actuación humanas, que se manifestaron de xeito diferente nas diversas sociedades e culturas ao longo do tempo.

O estudo da historia da arte débelle achegar ao alumnado os coñecementos necesarios para a análise, a interpretación e a valoración da arte a través da linguaxe das formas e do pensamento visual. A obra de arte, xunto con outras fontes de coñecemento histórico, constitúe un valioso testemuño para coñecer a mentalidade, a cultura e a evolución das sociedades: é, daquela, imprescindible estudala no seu contexto histórico, social e cultural, incidindo á vez no feito de que as obras artísticas poden perdurar a través do tempo con usos e funcións sociais diferentes en cada época. Tampouco hai que esquecer que na sociedade actual, altamente tecnificada, o ámbito das artes plásticas tradicionais se viu agrandado coa chegada doutras manifestacións procedentes das novas tecnoloxías e dos medios de comunicación visual, de maneira que o universo da imaxe forma parte da nosa realidade cotiá.

Propónse unha selección que permita unha aproximación xeral ao desenvolvemento da arte occidental, desde o nacemento do clasicismo na antigüidade grecorromana ata a arte contemporánea. Neste sentido, resulta preferible centrar o estudo nas características esenciais dos períodos, estilos ou correntes máis significativos da arte occidental, así como na súa evolución, a través da análise dun número limitado de obras representativas ou nomeadamente salientables, aínda que iso obrigue a renunciar de antemán a certos/as artistas e obras de interese indiscutible.

A complexidade dos factores que interveñen na creación da obra de arte e a especificidade de cada linguaxe artística esixen utilizar un método de análise que integre distintas perspectivas, entre as que poden sinalarse, polo menos, a formal, a sociolóxica e a iconolóxica. A perspectiva formal oríéntase a ver, recoñecer e valorar a materialidade das formas artísticas como unha linguaxe específica, a descubrir os seus procesos e as técnicas de creación, a función ou as funcións para as que foron creadas, así como as concepcións estéticas que manifestan. A perspectiva sociolóxica aborda a relación entre os/as artistas e a os/as clientes, as persoas destinatarias da obra, as formas de patrocinio, a consideración social do/da artista, ou a demanda e o consumo

de arte. Canto á perspectiva iconolóxica, parte da análise iconográfica para indagar no significado último que o/a autor/a da obra pretende transmitir.

O coñecemento da historia da arte consolida nos alumnos e nas alumnas certos valores e actitudes fundamentais, como a tolerancia e o respecto polos valores e as crenzas das demais persoas, a capacidade de satisfacción ante a contemplación da arte, o respecto pola creación artística, aínda que non exento de espírito crítico, e de forma moi especial a valoración do patrimonio artístico e a responsabilidade da súa conservación, xa que se trata dun legado que se lles debe transmitir ás xeracións futuras. A materia é, xa que logo, rica en achegas ao coñecemento competencial. A competencia clave de conciencia e expresións culturais recibe un tratamento moi específico, relacionado cos contidos que son propios da historia da arte. A competencia social e cidadá desenvólvese tamén en tanto que a arte reflicte as ideoloxías, as estruturas económicas e políticas e as formas de organización social que conforman as sociedades. Ademais, as competencias lingüística, dixital e de aprender a aprender están presentes de maneira constante na súa vertente máis instrumental, e deben impregnar todo o que sexa posible o desenvolvemento curricular da materia. A competencia clave de sentido de iniciativa e espírito emprendedor debe estar moi presente nas vertentes máis actitudinais e procedementais da materia.

O tratamento metodolóxico da materia débese axustar ao nivel competencial inicial do alumnado, respectando os distintos ritmos e estilos de aprendizaxe e tendo en conta a atención á diversidade. Historia da Arte permite desenvolver metodoloxías activas, nas que o traballo individual e cooperativo estean permanentemente presentes, con elaboración de diferentes tipos de materiais, e integrando de xeito especial as TIC.

OBXECTIVOS XERAIS

OBXECTIVOS	COMPETENCIAS CLAVE
d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.	Competencias sociais e cívicas. Aprender a aprender
e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.	Comunicación lingüística. Conciencia e expresións culturais. Aprender a aprender.
g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.	Competencia dixital. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. Competencias sociais e cívicas.

- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social. Competencias sociais e cívicas.
Conciencia e expresións culturais.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
Aprender a aprender.
- m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
Aprender a aprender.
Competencias sociais e cívicas.
- n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural. Conciencia e expresións culturais.
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
Aprender a aprender.
- p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado. Conciencia e expresións culturais.
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
Aprender a aprender.
Competencias sociais e cívicas.

CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS/ ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Raíces da arte europea: o legado da arte clásica				
▪ n	▪ B1.1. Grecia, creadora da linguaxe clásica: principais manifestacións.	▪ B1.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte grega, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB1.1.1. Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.1.2. Define o concepto de orde arquitectónica e compara as tres ordes da arquitectura grega.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.1.3. Describe os tipos de templo grego, con referencia ás características arquitectónicas e a decoración escultórica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.1.4. Describe as características do teatro grego e a función das súas partes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.1.5. Explica a evolución da figura humana masculina na escultura grega a partir do "<i>Kouros</i>" de Anavysos, o "<i>Doríforo</i>" (Policleto) e o "<i>Apoxiomenos</i>" (Lisipo). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. A función social da arte en Grecia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Explicar a función social da arte grega, especificando o papel desempeñado polos/as clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.2.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte grega, e a consideración social da arte e dos/das artistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Comentario de obras de arte: Grecia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte grega, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas gregas: Partenón, Tribuna das Cariátides do Erecteion, templo de Atenea Niké e teatro de Epidauro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas gregas: <i>Kouros de Anavysos</i>, <i>Auriga de Delfos</i>, <i>Discóbolo</i> (Mirón), <i>Doríforo</i> (Policleto), unha metopa do Partenón (Fidias), <i>Hermes con Dioniso neno</i> (Praxiteles), <i>Apoxiomenos</i> (Lisipo), <i>Vitoria de Samotracia</i>, <i>Venus de Milo</i> e friso do altar de Zeus en Pérgamo (detalle de Atenea e Gea). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Visión do clasicismo en Roma. A arte na Hispania romana e na Gallaecia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte romana, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.4.1. Explica as características esenciais da arte romana e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.4.2. Especifica as achegas da arquitectura romana en relación coa grega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.4.3. Describe as características e funcións dos principais tipos de edificio romanos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.4.4. Compara o templo e o teatro romanos cos respectivos gregos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.4.5. Explica os trazos principais da cidade romana a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.4.6. Especifica as innovacións da escultura romana en relación coa grega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.4.7. Describe as características xerais dos mosaicos e a pintura en Roma a partir dunha fonte histórica ou historiográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Función social da arte en Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Explicar a función social da arte romana, especificando o papel desempeñado polos/as clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.5.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte romana, e a consideración social da arte e dos/das artistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Comentario de obras de arte: Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte romana, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.6.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas romanas: Maison Carrée de Nimes, Panteón de Roma, teatro de Mérida, Coliseo de Roma, basílica de Maxencio e Constantino en Roma, ponte de Alcántara, acueduto de Segovia, arco de Tito en Roma e columna de Traxano en Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.6.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas romanas: <i>Augusto de Prima Porta</i>, estatua ecuestre de Marco Aurelio, relevo do Arco de Tito (detalle dos soldados co candelabro e outros obxectos do Templo de Xerusalén) e relevo da columna de Traxano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Traballo de investigación sobre historia da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.7.1. Realiza un traballo de investigación sobre Fidias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.7.2. Realiza un traballo de investigación sobre o debate acerca da autoría grega ou romana do grupo escultórico de "Laocoonte e os seus fillos". 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Conservación do patrimonio: arte grecorromana 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Respetar as creacións artísticas da Antigüidade grecorromana, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio escaso e insubstituíble que cómpre conservar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.8.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte antiga que se conservan en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
Bloque 2. Nacemento da tradición artística occidental: a arte medieval				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Acheга cristiá na arquitectura e na iconografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte paleocristiá, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.1.1. Explica as características esenciais da arte paleocristiá e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.1.2. Describe a orixe, a características e a función da basílica paleocristiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.1.3. Describe as características e función dos baptisterios, mausoleos e "martirios" paleocristiáns, e as súas partes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.1.4. Explica a evolución da pintura e o mosaico na arte paleocristiá, con especial referencia á iconografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Arte bizantina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte bizantina, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.2.1. Explica as características esenciais da arte bizantina a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.2.2. Explica a arquitectura bizantina a través da igrexa de Santa Sofía de Constantinopla. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.2.3. Describe as características do mosaico bizantino e dos temas iconográficos do <i>Pantocrátor</i> e a <i>Virxe</i> e a <i>Déesis</i>, así como a súa influencia na arte occidental. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> d e m n 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Comentario de obras de arte bizantina 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte bizantina, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.3.1. Identifica, analiza e comenta o mosaico do <i>Cortexo da emperatriz Teodora</i> en San Vital de Rávena. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> n p 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Arte prerrománica. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte prerrománica, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.4.1. Define o concepto de arte prerrománica e especifica as súas manifestacións en España e en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.4.2. Identifica e clasifica razoadamente no seu estilo as seguintes obras: San Pedro da Nave (Zamora), Santa María do Naranco (Oviedo), San Miguel da Escalada (León), Santa Comba de Bande e San Miguel de Celanova (Ourense). 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Configuración e desenvolvemento da arte románica. Igrexas e mosteiros. Iconografía románica. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.5.1. Describe as características xerais da arte románica a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.5.2. Describe as características e as funcións das igrejas e dos mosteiros na arte románica. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.5.3. Explica as características da escultura e a pintura románicas, con especial referencia á iconografía. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Función social da arte románica. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Explicar a función social da arte románica, especificando o papel de clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.6.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte románica. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Comentario de obras de arte románica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte románica, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.7.1. Identifica, analiza e comenta as esculturas románicas do <i>Xuízo Final</i> no tímpano de Santa Fe de Conques (Francia). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Achega do Gótico: expresión dunha cultura urbana. A catedral e a arquitectura civil. Modalidades escultóricas. Pintura italiana e flamenga, orixe da pintura moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte gótica, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.8.1. Describe as características xerais da arte gótica a partir de fontes históricas ou historiográficas. ▪ HAB2.8.2. Describe as características e a evolución da arquitectura gótica e especifica os cambios introducidos respecto á románica. ▪ HAB2.8.3. Describe as características e a evolución da escultura gótica, e especifica as súas diferenzas tipolóxicas, formais e iconográficas respecto á escultura románica. ▪ HAB2.8.4. Recoñece e explica as innovacións da pintura de Giotto e do Trecento italiano respecto á pintura románica e bizantina. ▪ HAB2.8.5. Explica as innovacións da pintura flamenga do século XV e cita algunhas obras dos seus principais representantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Función social da arte gótica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Explicar a función social da arte gótica, especificando o papel desempeñado por clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.9.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte gótica, e a súa variación respecto ao románico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Comentario de obras de arte gótica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte gótica, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental da catedral de Reims, interior da planta superior da Sainte Chapelle de París. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.10.2. Identifica, analiza e comenta o grupo da Anunciación e a Visitación da catedral de Reims. ▪ HAB2.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas góticas: escena de "A fuxida a Exipto", de Giotto, na Capela Scrovegni de Padua, "Matrimonio Arnolfini", de Jan Van Eyck, "O descendemento da cruz", de Roger van der Weyden, e o "Xardín das Delicias, de Hieronymus Bosch. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.11. O peculiar desenvolvemento artístico da Península Ibérica. Arte hispanomusulmá. O Románico no Camiño de Santiago. O Gótico e a súa longa duración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.11. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica e gótica española e hispanomusulmá, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.11.1. Explica as características e evolución da arte románica e gótica en España. ▪ HAB2.11.2. Explica as características xerais da arte islámica a partir de fontes históricas ou historiográficas. ▪ HAB2.11.3. Describe os trazos esenciais da mesquita e o pazo islámico. ▪ HAB2.11.4. Explica a evolución da arte hispanomusulmá. ▪ HAB2.11.5. Explica as características da arte mudéjar e especifica, con exemplos de obras concretas, as diferenzas entre o mudéjar popular e o cortesán. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.12. Comentario de obras de arte medieval española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.12. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte medieval española, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas románicas: San Vicente de Cardona (Barcelona), San Martín de Frómista e a catedral de Santiago de Compostela. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas románicas: "A <i>dúbida de San Tomé</i>", no ángulo do claustro de San Domingos de Silos (Burgos), "<i>Última cea</i>" do capitel historiado do claustro de San Xoán da Peña (Huesca) e fachada de Praterías e <i>Pórtico da Gloria</i> da catedral de Santiago. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas murais románicas: bóveda da <i>Anunciación aos pastores</i> no Panteón Real de San Isidoro de León, e ábsida de San Clemente de Tahull (Lleida). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.4. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental e interior da catedral de León, interior da catedral de Barcelona, e interior da igrexa de San Xoán dos Reis, de Toledo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.5. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas góticas: tímpano da Portada do Sarmental da catedral de Burgos, e retablo de Gil de Siloé, na Cartuxa de Miraflores (Burgos). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.6. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras hispanomusulmás: Mesquita de Córdoba, Aljafería de Zaragoza, Giralda de Sevilla e Alhambra de Granada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.13. Traballo de investigación sobre historia da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.13. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o tratamento iconográfico e o significado da <i>visión apocalíptica de Cristo</i> e o <i>Xuízo Final</i> na arte medieval. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.14. Conservación do patrimonio: arte medieval. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.14. Respetar as creacións da arte medieval, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.14.1. Explica a importancia da arte románica no Camiño de Santiago. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.14.2. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables de arte medieval que se conservan en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
Bloque 3. Desenvolvemento e evolución da arte europea no mundo moderno				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Renacemento. Patróns e artistas. Orixe e desenvolvemento da nova linguaxe en arquitectura, escultura e pintura. Achegas de grandes artistas do Renacemento italiano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do Renacemento, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.1. Explica as características esenciais do Renacemento italiano e a súa periodización a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.2. Especifica as características da arquitectura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o <i>Quattrocento</i> ao manierismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.3. Especifica as características da escultura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o <i>Quattrocento</i> ao manierismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.4. Especifica as características da pintura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o <i>Quattrocento</i> ao manierismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.5. Compara a pintura italiana do <i>Quattrocento</i> coa dos pintores góticos flamengos contemporáneos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.6. Explica a peculiaridade da pintura veneciana do <i>Cinquecento</i> e cita os artistas máis representativos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Función social da arte no Renacemento 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.2.1. Describe a práctica do patrocinio no Renacemento italiano e as novas reivindicacións dos artistas en relación co seu recoñecemento social e a natureza do seu labor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Comentario de obras de arte: arte do Renacemento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Renacemento, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento italiano: cúpula de Santa María das Flores e interior da igrexa de San Lorenzo, ambas en Florencia e de Brunelleschi; pazo Médici-Riccardi en Florencia, de Michelozzo; fachada de Santa María Novella e do pazo Rucellai, ambos en Florencia e de Alberti; templo de San Pietro in Montorio en Roma, de Bramante; cúpula e proxecto de planta de San Pedro do Vaticano, de Michelangelo; Il Gesù en Roma, de Giacomo della Porta e Vignola; Villa Capra (Villa Rotonda) en Vicenza, de Palladio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Renacemento italiano: primeiro panel da "Porta do Paraíso" (da creación do mundo á expulsión do Paraíso), de Ghiberti; "Gattamelata", de Donatello; "Piedade" do Vaticano, "David", "Moisés" e as tumbas mediceas, de Michelangelo; "O rapto das sabinas", de Giambologna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.3.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Renacemento italiano: "O tributo da moeda" e "A Trindade", de Masaccio; "Anunciación" do Convento de San Marcos en Florencia, de Fra Angelico; "Madonna do Duque de Urbino", de Piero della Francesca; "A Virxe das rochas", "A última cea" e "A Gioconda", de Leonardo da Vinci; "A Escola de Atenas" de Rafael; a bóveda e o "Xuízo Final" da Capela Sixtina, de Michelangelo; "A tempestade", de Giorgione; "Venus de Urbino" e "Carlos V en Mühlberg", de Tiziano; "O lavatorio", de Tintoretto; "As vodas de Caná", de Veronés. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. A recepción da estética renacentista na Península Ibérica. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Renacemento, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.4.1. Especifica as características peculiares do Renacemento español en comparación co italiano. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.4.2. Describe a evolución da arquitectura renacentista española. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.4.3. Explica a peculiaridade da escultura renacentista española. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.4.4. Explica as características da pintura de El Greco a través dalgunhas das súas obras máis representativas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> d e m n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Comentario de obras de arte: arte española do Renacemento. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Renacemento, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.5.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento español: fachada da Universidade de Salamanca; pazo de Carlos V na Alhambra de Granada, de Pedro Machuca; mosteiro de San Lorenzo de El Escorial, de Juan de Herrera. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.5.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do Renacemento español: "Sacrificio de Isaac" do retablo de San Bieito de Valladolid, de Alonso Berruguete; "Santo enterro", de Juan de Juni. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.5.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas de El Greco: "O expolio", "A Santa Liga" ou "Adoración do nome de Xesús", "O martirio de San Mauricio", "O enterro do Señor de Orgaz", "A adoración dos pastores", "O cabaleiro da man no peito". 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Unidade e diversidade do Barroco. Linguaxe artística ao servizo do poder civil e eclesiástico. Urbanismo barroco. Igrexas e pazos. Principais tendencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do Barroco, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.1. Explica as características esenciais do Barroco. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.2. Especifica as diferenzas entre a concepción barroca da arte e a renacentista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.3. Compara a arquitectura barroca coa renacentista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.4. Explica as características xerais do urbanismo barroco. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.5. Compara a escultura barroca coa renacentista a través da representación de "David" por Michelangelo e por Bernini. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.6. Describe as características xerais da pintura barroca e especifica as diferenzas entre a Europa católica e a protestante. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.6.7. Distingue e caracteriza as grandes tendencias da pintura barroca en Italia e os seus principais representantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.6.8. Especifica as peculiaridades da pintura barroca flamenga e holandesa. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Función social da arte no Barroco. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.7.1. Describe o papel desempeñado no século XVIII polas academias en toda Europa e, en particular, polo Salón de París. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e m n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Comentario de obras de arte: arte do Barroco. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Barroco, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.8.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco europeo do século XVII: fachada de San Pedro do Vaticano, de Carlo Maderno; columnata da praza de San Pedro do Vaticano, de Bernini; San Carlos das Catro Fontes en Roma, de Borromini; Pazo de Versalles, de Le Vau, J.H. Mansart e Le Nôtre. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.8.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas de Bernini: "David", "Apolo" e "Dafne", "A éxtase de Santa Teresa", "Cátedra de San Pedro". 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.8.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Barroco europeo do século XVII: "Vocación de San Mateo" e "Morte da Virxe", de Caravaggio; "Triunfo de Baco e Ariadna", na bóveda do pazo Farnese de Roma, de Annibale Carracci; "Adoración do nome de Xesús", bóveda de Il Gesù en Roma, de Gaulli (Il Baciccio); "Adoración dos Magos", "As tres Grazas" e "O xardín do Amor", de Rubens; "A lección de anatomía do doutor Tulpy", "A rolda nocturna", de Rembrandt. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n	▪ B3.9. Barroco hispánico. Urbanismo e arquitectura. Imaxinaría barroca. Achea da pintura española: grandes figuras do Século de Ouro.	▪ B3.9. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Barroco, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB3.9.1. Explica as características do urbanismo barroco en España e a evolución da arquitectura española durante o século XVII.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.9.2. Explica as características da imaxinaría barroca española do século XVII e compara a escola castelá coa andaluza.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.9.3. Explica as características xerais da pintura española do século XVII.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB3.9.4. Describe as características e evolución da pintura de Velázquez a través dalgunhas das súas obras máis significativas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B3.10. Comentario de obras de arte: arte española do Barroco.	▪ B3.10. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Barroco, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB3.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco español do século XVII: Praza Maior de Madrid, de Xoán Gómez de Mora; Retablo de Santo Estevo de Salamanca, de Churriguera.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.10.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Barroco español do século XVII: "Piedad", de Gregorio Fernández; "Inmaculada do facistol", de Alonso Cano; "Magdalena penitente", de Pedro de Mena.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas españolas do Barroco español do século XVII: "Martirio de San Filipe", "O soño de Xacob" e "O zambro", de Ribera; "Bodegón" do Museo do Prado, de Zurbarán; "O augador de Sevilla", "Os borrachos", "A fragua de Vulcano", "A rendición de Breda", "O Príncipe Baltasar Carlos a caballo", "A Venus do espello", "As meninas" e "As fiandeiras", de Velázquez; "A Sagrada Familia do paxariño", "A Inmaculada de El Escorial", "Os nenos da concha" e "Nenos xogando aos dados", de Murillo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.11. Século XVIII. Mantemento do Barroco. Refinamento rococó. Neoclasicismo e Romanticismo. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.11. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do século XVIII, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.11.1. Explica o século XVIII como época de coexistencia de vellos e novos estilos artísticos nun contexto histórico de cambios profundos. HAB3.11.2. Compara o Barroco tardío e o Rococó, e especifica a diferente concepción da vida e a arte que encerran. HAB3.11.3. Explica as razóns do xurdimento do Neoclasicismo e as súas características xerais en arquitectura, escultura e pintura. HAB3.11.4. Comenta a escultura neoclásica a través da obra de Canova. HAB3.11.5. Especifica as posibles coincidencias entre o Neoclasicismo e o Romanticismo na pintura de David. HAB3.11.6. Distingue entre a corrente tradicional e a clasicista da arquitectura barroca española do século XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSC CCEC CCL CAA CSC CCEC CCL CAA CCEC CCL CAA CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.11.7. Explica a figura de Salzillo como derradeiro representante da imaxinaria relixiosa española en madeira policromada. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> d e m n p 	<ul style="list-style-type: none"> B3.12. Comentario de obras de arte: arte do século XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.12. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do século XVIII, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do século XVIII: fachada do Hospicio de San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; fachada do Obradoiro da catedral de Santiago de Compostela, de Casas e Novoa; Pazo Real de Madrid, de Juvara e Sacchetti; Panteón de París, de Soufflot; Museo do Prado en Madrid, de Juan de Villanueva. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do século XVIII: "A oración no horto", de Salzillo; "Eros e Psique" e "Paulina Bonaparte", de Canova. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de David: "O xuramento dos Horacios" e "A morte de Marat". 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> d e g m n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.13. Traballo de investigación en historia da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.13. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o proceso de construción da nova basílica de San Pedro do Vaticano ao longo dos séculos XVI e XVII. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CD CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> h n p 	<ul style="list-style-type: none"> B3.14. Conservación do patrimonio: arte moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.14. Respetar as creacións da arte da Idade Moderna, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.14.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte dos séculos XVI ao XVIII que se conservan en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSIEE
Bloque 4. O século XIX: a arte dun mundo en transformación				

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n	▪ B4.1. A figura de Goya.	▪ B4.1. Analizar a obra de Goya e identificar nela os trazos propios das correntes da súa época e os que anticipan diversas vangardas posteriores.	▪ HAB4.1.1. Analiza a evolución da obra de Goya como pintor e gravador, desde a súa chegada á Corte ata o seu exilio final en Bordeos.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB4.1.2. Compara a visión de Goya nas series de gravados "Os caprichos" e "Os disparates ou proverbios".	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B4.2. Comentario de obras de arte: Goya.	▪ B4.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas de Goya, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB4.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Goya: "O parasol", "A familia de Carlos IV", "O 2 de maio de 1808 en Madrid" ("A loita cos mamelucos"), "Os fusilamentos do 3 de maio de 1808"; desastre nº 15 ("E non hai remedio") da serie "Os desastres da guerra"; "Saturno devorando un fillo" e "A leiteira de Bordeos".	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n	▪ B4.3. A Revolución Industrial e o impacto dos novos materiais na arquitectura. Do Historicismo ao Modernismo. A Escola de Chicago. Nacemento do urbanismo moderno.	▪ B4.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB4.3.1. Describe as características e a evolución da arquitectura do ferro no século XIX, en relación cos avances e as necesidades da revolución industrial.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ HAB4.3.2. Explica as diferenzas entre enxeñeiros e arquitectos na primeira metade do século XIX.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB4.3.3. Explica as características do neoclasicismo arquitectónico durante o Imperio de Napoleón.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB4.3.4. Explica as características do historicismo en arquitectura e a súa evolución cara ao eclecticismo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB4.3.5. Explica as características e principais tendencias da arquitectura modernista.	▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.3.6. Especifica as achegas da Escola de Chicago á arquitectura. ▪ HAB4.3.7. Describe as características e os obxectivos das remodelacións urbanas de París, Barcelona e Madrid na segunda metade do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Comentario de obras de arte: arquitectura do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura do século XIX, aplicando un método que abrangan diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: templo da Madalena en París, de Vignon; Parlamento de Londres, de Barry e Pugin; Auditorio de Chicago, de Sullivan e Adler; torre Eiffel de París; templo da Sagrada Familia en Barcelona, de Gaudí. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Evolución da pintura: Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Simbolismo. Os postimpresionistas, xerme das vangardas pictóricas do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da pintura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.5.1. Describe as características do Romanticismo na pintura e distingue entre o romanticismo da liña de Ingres e o romanticismo da cor de Gericault e Delacroix. ▪ HAB4.5.2. Compara as visións románticas da paisaxe en Constable e Turner. ▪ HAB4.5.3. Explica o Realismo e a súa aparición no contexto dos cambios sociais e culturais de mediados do século XIX. ▪ HAB4.5.4. Compara o Realismo co Romanticismo. ▪ HAB4.5.5. Describe as características xerais do Impresionismo e o Neoimpresionismo. ▪ HAB4.5.6. Define o concepto de postimpresionismo e especifica as achegas de Cézanne e Van Gogh como precursores das grandes correntes artísticas do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB4.5.7. Explica o Simbolismo de finais do século XIX como reacción fronte ao Realismo e ao Impresionismo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Función social da arte no século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Explicar a evolución cara á independencia dos artistas respecto aos clientes, especificando o papel desempeñado polas academias, os salóns, as galerías privadas e os marchantes. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.6.1. Explica os cambios que se producen no século XIX nas relacións entre artistas e clientes, referidos á pintura. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e m n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Comentario de obras de arte: o século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da pintura do século XIX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.7.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do século XIX: "O baño turco", de Ingres; "A balsa da Medusa", de Gericault; "A liberdade guiando o pobo", de Delacroix; "O carro de feo", de Constable; "Chuvia, vapor e velocidade", de Turner; "O enterro de Ormans", de Courbet; "O ánxelus", de Millet; "Almorzo sobre a herba", de Manet; "Impresión, sol nacente" e a serie sobre a Catedral de Ruán, de Monet; "Le Moulin de la Galette", de Renoir; "Unha tarde de domingo na Grande Jatte", de Seurat; "Xogadores de cartas" e "Mazás e laranxas", de Cézanne; "A noite estrelada" e "O segador", de Van Gogh; "Visión despois do sermón" e "O mercado" ("Ta matete"), de Gauguin. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.8. Escultura: mantemento do clasicismo. Rodin. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.8. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da escultura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.8.1. Relaciona a produción e o academicismo dominante na escultura do século XIX coas transformacións levadas a cabo nas cidades (monumentos conmemorativos en prazas, parques e avenidas, e esculturas funerarias nos novos cemiterios). 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSC

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB4.8.2. Explica as características da renovación escultórica emprendida por Rodin. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
<ul style="list-style-type: none"> d e m n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.9. Comentario de obras de arte: século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.9. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da escultura do século XIX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.9.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Rodin: "O pensador" e "Os burgueses de Calais". 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> d e g m n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.10. Traballo de investigación en historia da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.10. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.10.1. Realiza un traballo de investigación sobre as exposicións universais do século XIX e a súa importancia desde o punto de vista arquitectónico. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CD CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> HAB4.10.2. Realiza un traballo de investigación sobre a influencia da fotografía e o gravado xaponés no desenvolvemento do Impresionismo, con referencias a obras concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CD CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> h n p 	<ul style="list-style-type: none"> B4.11. Conservación do patrimonio: arte do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.11. Respetar as creacións da arte do século XIX, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.11.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte do século XIX que se conservan en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSIEE
Bloque 5. A ruptura da tradición: a arte na primeira metade do século XX				
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. O fenómeno das vangardas nas artes plásticas: Fauvismo, Cubismo, Futurismo, Expresionismo, pintura abstracta, Dadaísmo e Surrealismo. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das vangardas artísticas das artes plásticas na primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB5.1.1. Define o concepto de vangarda artística en relación co acelerado ritmo de cambios na sociedade da época e a liberdade creativa dos/das artistas iniciada na centuria anterior. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HAB5.1.2. Describe a orixe e as características do Fauvismo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HAB5.1.3. Describe o proceso de xestión e as características do Cubismo, distinguindo entre o Cubismo analítico e o sintético. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSC

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.4. Describe o ideario e os principios do futurismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.5. Identifica os antecedentes do expresionismo no século XIX, explica as súas características xerais e especifica as diferenzas entre os grupos alemáns "A ponte" e "O xinete azul". 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.6. Describe o proceso de xestación e as características da pintura abstracta, distingue a vertente cromática e a xeométrica, e especifica algunhas das súas correntes máis significativas, como o Suprematismo ruso ou o Neoplasticismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.7. Describe as características do Dadaísmo como actitude provocadora nun contexto de crise. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.8. Explica a orixe, as características e os obxectivos do Surrealismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.9. Explica a importancia dos pintores españois Picasso, Miró e Dalí no desenvolvemento das vangardas artísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.10. Explica a renovación temática, técnica e formal da escultura na primeira metade do século XX, distinguindo as obras relacionadas coas vangardas pictóricas e as que utilizan recursos ou linguaxes independentes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Comentario de obras de arte: a plástica na primeira metade do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da plástica da primeira metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "A alegría de vivir", de Matisse; "As señoritas de Aviñón", "Retrato de Ambroise Vollard", "Natureza morta con cadeira de reixa de cana" e "Guernica", de Picasso; "A cidade que emerge", de Boccioni; "O berro", de Munch; "A rúa", de Kirchner; "Lírica" e "Sobre branco II", de Kandinsky; "Cadrado negro", de Malevich; "Composición II", de Mondrian; "L.H.O.O.Q.", de Duchamp; "O elefante das Celebes", de Ernst; "A chave dos campos", de Magritte; "O entroido de Arlequín" e "Mulleres e paxaros á luz da lúa", de Miró; "O xogo lúgubre" e "A persistencia da memoria", de Dalí. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.2.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas: "O profeta", de Gargallo; "Formas únicas de continuidade no espazo", de Boccioni; "Fonte", de Duchamp; "Muller peiteándose ante un espello", de Xulio González; "Mademoiselle Pogany I", de Brancusi; "Lagosta, nasa e cola de peixe", de Calder; "Figura reclinada", de Henry Moore. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Renovación da linguaxe arquitectónica: o funcionalismo do Movemento Moderno e a arquitectura orgánica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura da primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.3.1. Explica o proceso de configuración e os trazos esenciais do Movemento Moderno en arquitectura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.3.2. Especifica as achegas da arquitectura orgánica ao Movemento Moderno. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Comentario de obras de arte: arquitectura da primeira metade do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura da primeira metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: edificio da Bauhaus en Dessau (Alemaña), de Gropius; pavillón de Alemaña en Barcelona, de Mies van der Rohe; Vila Saboia en Poissy (Francia), de Le Corbusier; casa Kaufman (Casa da Cascada), de Frank Lloyd Wright. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Traballo de investigación en Historia da Arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais coma as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.5.1. Realiza un traballo de investigación sobre o Grupo de Artistas e Técnicos Españoles Para o Progreso da Arquitectura Contemporánea (GATEPAC). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h ▪ m ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Conservación do patrimonio: arte do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Respetar as manifestacións da arte da primeira metade do século XX, valorando a súa importancia como expresión da profunda renovación da linguaxe artística na que se sustenta a liberdade creativa actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.6.1. Selecciona unha obra arquitectónica, unha escultura ou unha pintura da primeira metade do século XX, das existentes en Galicia, e xustifica a súa elección. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
Bloque 6. A universalización da arte desde a segunda metade do século XX				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Predominio do Movemento Moderno ou Estilo Internacional en arquitectura. A arquitectura á marxe do estilo internacional: <i>High Tech</i>, arquitectura Posmoderna e Deconstrución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura desde a segunda metade do século XX, enmarcándoa nas novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan ao mundo actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.1.1. Explica o papel desempeñado no proceso de universalización da arte polos medios de comunicación de masas e as exposicións e feiras internacionais de arte. ▪ HAB6.1.2. Explica as razóns do mantemento e a difusión internacional do Movemento Moderno en arquitectura. ▪ HAB6.1.3. Distingue e describe as características doutras tendencias arquitectónicas á marxe do Movemento Moderno ou Estilo Internacional, en particular a <i>High Tech</i>, a posmoderna e a deconstrución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Comentario de obras de arte: arquitectura desde a segunda metade do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura desde a segunda metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "<i>Unité d'habitation</i>" en Marsella, de Le Corbusier; edificio <i>Seagram</i> en Nova York, de M. van der Rohe e Philip Johnson; o museo Guggenheim de Nova York, de F. Lloyd Wright; a Casa da Ópera de <i>Sydney</i>, de J. Utzon; o centro Pompidou de París, de R. Piano e R. Rogers; o <i>AT & T Building</i> de Nova York, de Philip Johnson; o museo Guggenheim de Bilbao, de F. O. Gehry. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Artes plásticas: das segundas vangardas á posmodernidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das artes plásticas desde a segunda metade do século XX, no marco das novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan o mundo actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.3.1. Explica e compara o Informalismo europeo e o Expresionismo abstracto norteamericano. ▪ HAB6.3.2. Explica a abstracción postpictórica. ▪ HAB6.3.3. Explica o Minimalismo. ▪ HAB6.3.4. Explica a arte cinética e a <i>Op-Art</i>. ▪ HAB6.3.5. Explica a arte conceptual. ▪ HAB6.3.6. Explica a Arte Povera. ▪ HAB6.3.7. Distingue e explica algunhas das principais correntes figurativas: <i>Pop-Art</i>, Nova <i>Figuración</i>, Hiperrealismo. ▪ HAB6.3.8. Explica en que consisten as seguintes manifestacións de arte non duradeira: <i>Happening</i>, <i>Body Art</i> e <i>Land Art</i>. ▪ HAB6.3.9. Describe os formulacións xerais da posmodernidade, referida ás artes plásticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Comentario de obras de arte: a arte desde a segunda metade do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte desde a segunda metade do século XX, aplicando un método que abrangan diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.4.1. Identifica o autor e a corrente artística (non necesariamente o título), e analiza e comenta as seguintes obras: "<i>Pintura</i>" (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid), de Tapies; "<i>Grito nº 7</i>", de Antonio Saura; "<i>One: number 31, 1950</i>", de J. Pollock; "<i>Ctesiphon III</i>", de F. Stella; "<i>Equivalente VIII</i>", de Carl André; "<i>Vega 200</i>", de Vasarely; "<i>Unha e tres cadeiras</i>", de J. Kosuth; "<i>Iglú con árbore</i>", de Mario Merz; "<i>Marilyn Monroe</i>" (serigrafía de 1967), de A. Warhol; "<i>O Papa que berra</i>" (estudo a partir do retrato do Papa Inocencio X), de Francis Bacon; "<i>A Gran Vía madrileña en 1974</i>", de Antonio López. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Novos sistemas visuais: fotografía, cine e televisión, cartelismo e cómic. Combinación de linguaxes expresivas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Explicar o desenvolvemento e a extensión dos novos sistemas visuais, como a fotografía, o cine, a televisión, o cartelismo ou o cómic, especificando o modo en que combinan diversas linguaxes expresivas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.5.1. Explica brevemente o desenvolvemento dos novos sistemas visuais e as características da súa linguaxe expresiva: fotografía, cartel, cine, cómic, producións televisivas, videoarte e arte por computador. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ i ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Impacto das novas tecnoloxías na difusión e na creación artística. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Describir as posibilidades que abriron as novas tecnoloxías, e explicar os seus efectos tanto para a creación artística como para a difusión da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.6.1. Especifica as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías para a creación artística e para a difusión da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.7. Arte e cultura visual de masas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.7. Identificar a presenza da arte na vida cotiá, e distinguir os ámbitos en que se manifesta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.7.1. Define o concepto de cultura visual de masas, e describe os seus trazos esenciais. ▪ HAB6.7.2. Identifica a arte nos diferentes ámbitos da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.8. O patrimonio artístico como riqueza cultural. A preocupación pola súa conservación. A UNESCO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.8. Respetar as manifestacións da arte de todos os tempos, valorándolas como patrimonio cultural 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.8.1. Explica a orixe do Patrimonio Mundial da UNESCO e os seus obxectivos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	UNESCO.	patrimonio cultural herdado que se debe conservar e transmitir ás xeracións futuras, e explicar que é o Patrimonio Mundial da UNESCO, así como a súa orixe e a súa finalidade.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.8.2. Realiza un traballo de investigación relacionado cos bens artísticos de España e de Galicia inscritos no catálogo do Patrimonio Mundial da UNESCO. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
Bloque 7. O vocabulario artístico				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Vocabulario artístico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Utilizar a terminoloxía específica da arte nas exposicións orais e escritas, denominando con precisión os elementos e as técnicas principais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB7.1.1. Utiliza con corrección a terminoloxía específica das artes en exposicións orais e escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL

CONTIDOS :

UNIDADE 1. A ARTE

- O valor social e cultural da arte.
- Características xerais das principais manifestacións artísticas: arquitectura, escultura e pintura; debuxo e gravado.
- Outras tipoloxías artísticas: miniatura, vitral, mosaico, cerámica.
- As novas linguaxes artísticas: fotografía, cine, vídeo, cartel e cómic.
- A análise dunha obra de arte: elementos que se deben examinar e tipos de análise.

UNIDADE 2. ARTE CLÁSICA: GRECIA

- Contextualización histórica da cultura e da arte grega.
- Estilos arquitectónicos e principais edificios da arquitectura grega.
- A evolución da escultura grega.

UNIDADE 3. ARTE CLÁSICA: ROMA

- Contextualización histórica da arte romana.
- Características xerais da arquitectura romana e tipoloxías de edificios.
- A basílica romana e a nova iconografía cristiá.

UNIDADES 4, 5 E 6 . ARTE BIZANTINA, E ARTE PRERROMÁNICA

- Principais etapas da arte bizantina.
- Características da arquitectura, escultura e moisaico bizantinos.
- Definición do concepto de arte « prerrománica ».
- Arte visigótica, arte asturiana e arte mozárabe: a súa arquitectura e ourivaría.

UNIDADE 7. ARTE ROMÁNICA

- Contextualización histórica e cultural da arte románica.
- Principais elementos das catedrais e igrexas románicas.
- Outros edificios da arte gótica: mosteiros e castelos.
- Características temáticas e formais da escultura románica: portadas de catedrais e esculturas devocionais.
- As principais manifestacións pictóricas do románico: características e estilos.

UNIDADE 8. A ARTE GÓTICA

- Contextualización histórica e cultural da arte gótica.
- Os principais elementos arquitectónicos da catedral gótica.
- Os estilos da arquitectura gótica: civil e relixiosa.
- O proceso de humanización da escultura gótica.

UNIDADE 9. ARTE RENACENTISTA (I)

- Contextualización histórica e cultural do Renacemento e da arte renacentista.
- O desenvolvemento da arquitectura renacentista italiana: o *Quattrocento* e o *Cinquecento*.
- Os proxectos urbanísticos do Renacemento e as novas formulacións da arquitectura civil e relixiosa.

- Os estilos do Renacemento en España: plateresco, clasicista e herreriano.
- A evolución da escultura renacentista italiana: o *Quattrocento* e o *Cinquecento*.

UNIDADE 9. ARTE RENACENTISTA (II)

- Masaccio e a renovación da pintura renacentista.
- Temática e técnicas da pintura renacentista.
- As escolas pictóricas do Renacemento e os seus principais artistas.
- A pintura renacentista en España.
- Principais características da obra de El Greco.

UNIDADE 10. ARTE BARROCA E ROCOCÓ (I)

- Contextualización histórica e cultural da arte barroca e rococó.
- A cidade, os xardíns e os palacios no Barroco.
- Principais conceptos plásticos da igrexa barroca.
- A escultura barroca e a escultura rococó: tipoloxía, temática e materiais.
- Bernini: antecedentes e obras máis significativas.

UNIDADE 10. ARTE BARROCA E ROCOCÓ (II)

- Función e temática da pintura barroca.
- Características das correntes pictóricas do século XVII: Clasicismo, Naturalismo, Realismo, Academicismo e Barroco.
- A pintura rococó: características formais, temáticas e artistas máis destacados.
- Definición do chamado *Século de Ouro* da pintura española.
- Diego Velázquez: evolución da súa obra e as súas pinturas máis importantes.

UNIDADE 11. NEOCLASICISMO E ROMANTICISMO

- Contextualización histórica e cultural do Neoclasicismo e do Romanticismo.
- A arquitectura neoclásica: os seus referentes principais e as súas obras máis representativas.
- Características formais e temáticas da escultura e a pintura neoclásicas.
- Goya: evolución da súa obra e as súas pinturas significativas.
- A ideoloxía do Romanticismo e as características principais da súa pintura.

UNIDADE 12. DO REALISMO AO MODERNISMO

- Contextualización histórica e cultural da sociedade europea e a súa arte na segunda metade do século XIX.
- Os novos plans urbanísticos do século XIX.
- A arquitectura historicista, a arquitectura do ferro e a Escola de Chicago.
- A escultura e a pintura na segunda metade do século XIX: principais tendencias e movementos.
- O Modernismo en Europa e en España.

UNIDADE 13. PRIMEIRAS VANGARDAS

- Contextualización histórica e cultural da sociedade europea e a súa arte na primeira metade do século XX.
- Funcionalismo, Organicismo, e vangardas arquitectónicas: os seus artistas e as súas obras máis representativas.

- Principais características e formulacións dos “ismos” da primeira metade do século XX: fauvismo, expresionismo, cubismo, futurismo, dadaísmo, arte abstracta e surrealismo.
- Definición do noucentisme catalán.
- Picasso, Dalí e Miró: características principais da súa arte e obras significativas.

UNIDADE 14. SEGUNDAS VANGARDAS

- Contextualización histórica e cultural da sociedade europea e a súa arte desde a segunda metade do século XX.
- Correntes da arquitectura contemporánea: funcionalismo, posmodernismo, high-tech, deconstrutivismo e de autor.
- A escultura e a pintura desde a segunda metade do século XX: principais tendencias e artistas.
- A influencia das novas tecnoloxías na arte contemporánea.
- Problemáticas da arte actual: cuestionamento de conceptos estéticos tradicionais e dunha definición de *arte*.

Centraremos a materia en unha lista de obras según criterios das probas serán as mesmas establecidas para as probas ABAU. Son as seguintes

Partenón

Templo da Niké Aptera

Erecteion

Panteón de Roma

Discóbolo de Mirón

Doríforo de Policeto

Metopas centauromaquia do Partenón

Hermes de Olimpia de Praxiteles

Apoxiomeno de Lisipo

Panteón de Roma

Coliseo

Arco de Triunfo de Tito

Acueduto de Segovia

Teatro de Mérida

Santa Sofía de Constantinopla.

Santa Comba de Bande

Santa María del Naranco

San Miguel de Celanova

Interior da Catedral de Santiago

Esculturas de Praterías

Pórtico da Gloria

Interior do Mosteiro de Oseira

Catedral de Reims.

Catedral de León.

Anunciación de Reims/Visitación de Reims

Giotto. Capella dos Scrovegni: O pranto ante Cristo Morto e A fuxida a Exipto.

Van Eyck : O matrimonio Arnolfini.

O Bosco: O xardín das Delicias.

Brunelleschi: Santa María dei Fiori e Basílica de San Lourenzo

Donatello: David e o Gattamelta

Masaccio: O Tributo

Leonardo: A Virxe das Rocas e A Gioconda

Rafael: A Escola de Atenas

Miguel Anxo. David. Moisés. Piedade do Vaticano e Tumbas dos Médicis.

A Capela Sixtina de Miguel Anxo.

Tiziano: Carlos V en Mühlberg. Venus de Urbino.

Bramante: San Pietro in Montorio

Cúpula de San Pedro do Vaticano de Miguel Anxo

Giocomo della Porta e Vignola El Gesú de Roma

Palladio: Villa Rotonda.

O Escorial

O Greco: O martirio de san Mauricio, O enterro do Señor de Orgaz. A adoración dos pastores

Fachada de San Pedro do Vaticano de Maderno

Praza do Vaticano de Bernini

Borromini: San Carlos das catro fontes.

Andrade: Torre do Reloxo da Catedral de Santiago

Fernando de Casas: Fachada do Obradoiro

Simón Rodríguez: Fachada de Santa Clara de Santiago

Bernini: A Transververación de Santa Tareixa. Apolo e Dafne

Gregorio Fernández: A Piedade.

Caravaggio: A vocación de san Mateo .

Artemisia Gentileschi. Judit decapitando a Holofernes

Velázquez: O aguador de Sevilla. A fragua de Vulcano. A rendición de Breda. As Meninas.

Goya: O quitasol. A familia de Carlos IV.. O dous de Maio. Os fusilamentos de La Moncloa. O Saturno devorando ao seu fillo.

Manet: O almorzo campestre.

Monet: Impresión, sol nacente. A serie da catedral de Rouen

Cezanne: Natureza morta con tarteira (Colección Sr. y Sra. Lacomte, París 1879-1882.

Van Gogh: A noite estrelada

Gauguin: Despois do sermón e O Mercado

Seurat: A tarde de domingo na Grande Jatte .

Camille Claudel. L'Age mûr o La edad madura

O grito de Munch

Matisse : A alegría de vivir.

Kiechner: A rúa

Kandinsky: “ Primeira acuarela abstracta.”

Picasso: A vida. As señoritas de Avignon. O retrato de Ambroise Vilard. Naturaleza Muerta con silla de rexilla. O Guernica.

Mondrian: Táboa número 1

A fonte e L.H.O.O.Q. de Marcel Duchamp

A persistencia da memoria de Dalí

Frida Kahlo. La columna rota

Magritte: A chave dos campos.

Maruja Mallo. La verbena

Miró : O Carnaval de arlequín e Mujeres y pájaros a la luz de la luna.

A casa da ferverza de Wright. Museo Guggenheim.

A casa Saboya de Le Corbusier

A igrexa de Ronchamp de Le Corbusier.

Mies van der Rohe: Pabellón de Alemania en Barcelona. Segram Building Nueva York

Pollok: Número 1

Tapies: Pintura 1955

Warhol: Marilyn Monroe

Carl André : Equivalente VIII.

Cindy Sherman. Untitle film still.

Louis Bourgeois. Mamá. 1999. Guggenheim Bilbao.

Marina Abramovic. Art must be beautiful Artist mus be beautiful. 1975. Performance.

.Kosuth: Una y tres sillas.

TEMPORALIZACIÓN:

1º Avaliación:

- 1º exame: Grecia.
- 2º exame: Roma/Bizancio

2º Avaliación:

- 1º exame: prerrománico e románico.
- 2º exame: gótico, trecento .
- 3º exame :Quattrocento ,Cinquecento.

3º Avaliación:

- 1º exame: Manierismo, Barroco.
- 2º exame: Goya, s. XIX e s. XX.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN:

- Habrá dous exames por avaliación, que serán eliminatorios. Estarán divididos en bloques temáticos (Grecia, Roma, Prerrománico –románico...)
- Na 1º avaliación, haberá tres exames: un exame inicial, cunha serie de termos e conceptos artísticos, imprescindibles para o desenvolvemento da materia. Será na 1ª quincena do curso a cualificación será Apto ou Non apto. Sendo imprescindible para aprobar a avaliación. (contemplase a posibilidade dunha recuperación ao longo do 1º trimestre). E dous exames eliminatorios.
- A nota da avaliación será a media dos dous exames, sempre que ambos superen o 4.
- O exame de termos pode aumentar ou baixar a nota ata 0,5 puntos.
- Será imprescindible un 4 ou máis en cada exame para aprobar.
- A finais da 2º avaliación haberá un exame de repaso de imaxes de todo o anteriormente visto. Constará de 10 imaxes (un punto por cada unha de elas) e só será necesaria a súa identificación. Esta proba será cualificada como Apto ou Non apto, sendo obrigatoria para aprobar a avaliación (pode subir a cualificación ata 0,5 puntos).
- As recuperacións realizaranse no mes de maio e serán de bloques temáticos no exactamente da avaliación completa.
- Os alumnos co máis de tres bloques temáticos suspensos poderán facer un exame de recuperación de toda a materia no mes de maio.
- Cando un alumno/a sexa pillado **copiando** retiraráselle o exame que será calificado con cero . Así mesmo, cando haxa sospeitas de copia (dous exames exactos, exames literais ao libro o excepcionalmente ben redactados en alumnos con problemas comprobados de redacción...) repetirase o exame oral ou por escrito o mesmo día da entrega do exame. A nota do exame será dun 20 % a primeira proba e un 80% a segunda de comprobación.

AS FALTAS DE ASISTENCIA A EXAMES serán xustificadas documentalmente. Só se repetirá a proba se a causa da falta é xustificable (citas médicas realizadas con antelación, ingresos hospitalarios, enfermidades debidamente xustificadas, defunción de familiares...) Non se aceptarán xustificacións do tipo: “ Tiña dor de cabeza, sentíame mal “ou revisións médicas que podan facerse en outros momentos.

NOTA FINAL: Será a media de todos os exames realizados durante o curso, sempre e cando estén todas as avaliacións aprobadas.

RECUPERACIÓNS:

Serán en maio, por bloques temáticos suspensos ou, no caso de ter tres ou máis bloques, de toda a materia.

PROBA EXTRAORDINARIA DE XUÑO

Seguirá o mesmo modelo e será obrigatorio presentarse con toda a materia

No período comprendido desde a realización da avaliación final ordinaria ata as datas de celebración das probas extraordinarias impartiranse clases a fin de preparar ao alumnado para a realización da avaliación de acceso á universidade e das probas extraordinarias.

RECURSOS DIDÁCTICOS

O libro de texto edi. Vicens Vives.(optativo) e Aula virtual

Os alumnos contarán coa lista de termos obrigatorios para todo o curso, que será entregada pola profesora ao comezo de curso. Tamén lles serán entregadas fotocopias cos contextos e das obras .

Para o traballo en clase contaremos tamén con videos, presentacións, visitas virtuais aos principais museos (El Prado, o Louvre, Museos Vaticanos, British Museum...), ou Gougel Earth para situar os principais edificios.

Na Aula Virtual do centro atoparán todos os temas, apuntes, imaxes de todas as obras ou enlaces de interés.

HISTORIA DE ESPAÑA. 2º BACHARELATO

INTRODUCCIÓN

O estudo da historia de España é esencial para o coñecemento e comprensión non só do noso pasado senón tamén do mundo actual. Non menos importante é o carácter formativo da materia de Historia de España, xa que desenvolve capacidades e técnicas intelectuais propias do pensamento abstracto e formal, tales como a observación, a análise, a interpretación, a capacidade de comprensión e o sentido crítico. Por outra banda, a historia contribúe decisivamente á formación de cidadáns e cidadás responsables, conscientes dos seus dereitos e das súas obrigas, así como da herdanza recibida e do seu compromiso coas xeracións futuras.

Historia de España de segundo curso de bacharelato pretende ofrecer unha visión de conxunto dos procesos históricos fundamentais dos territorios que configuran o actual Estado español, prestando, cando cumpra, unha especial atención a Galicia, pero sen esquecer por iso a súa pluralidade interna e a súa pertenza a outros ámbitos máis amplos, coma o europeo e o iberoamericano. Neste sentido, a materia recolle, na análise dos procesos históricos, tanto os aspectos compartidos como os diferenciais.

Concibida como materia común para todas as modalidades de bacharelato, ofrécelles aos alumnos e ás alumnas que chegan á vida adulta a posibilidade de coñeceren a historia de España de xeito continuo e sistemático. Na distribución cronolóxica dos contidos outórgaselle unha maior importancia ao coñecemento da historia contemporánea, sen renunciar por iso aos referidos ás etapas anteriores, pois en grande

medida a pluralidade da España actual só é comprensible se nos remontamos a procesos e feitos que teñen a súa orixe nun pasado remoto. Deste xeito, dedícase un primeiro bloque aos comezos da nosa historia, desde os primeiros humanos á monarquía visigoda; o segundo refírese á Idade Media, desde a conquista musulmá da Península; os dous seguintes estudan a Idade Moderna, ata as vésperas da Revolución Francesa; e os oito restantes a Idade Contemporánea.

A través do estudo da Historia de España, o alumnado deberá adquirir determinados valores e hábitos de comportamento, como a actitude crítica cara ás fontes, o recoñecemento da diversidade de España ou a valoración do patrimonio cultural e histórico recibido. Así mesmo, tal estudo deberá contribuír a fomentar unha especial sensibilidade cara á sociedade do presente e a súa problemática, que anime a adoptar unha actitude responsable e solidaria coa defensa da liberdade, a igualdade de entre homes e mulleres, os dereitos humanos, a non-discriminación e os valores democráticos.

A materia é rica en achegas ao coñecemento competencial. As competencias clave sociais e cívicas, e de conciencia e expresións culturais reciben un tratamento moi específico relacionado cos contidos que son propios da historia de España. Ademais, as competencias lingüística, dixital e de aprender a aprender están presentes de maneira constante na súa vertente máis instrumental, e deben impregnar todo o que sexa posible o desenvolvemento curricular da materia. O traballo competencial matemático e en ciencias e tecnoloxía trátase de xeito puntual. A competencia clave de sentido de iniciativa e espírito emprendedor debe estar moi presente nas vertentes máis actitudinais e competenciais da materia.

O tratamento metodolóxico da materia débese axustar ao nivel competencial inicial do alumnado, respectando os ritmos e os estilos de aprendizaxe, e tendo en conta a atención á diversidade. A materia de Historia de España permite desenvolver metodoloxías activas, nas que o traballo individual e cooperativo estean permanentemente presentes, con elaboración de diferentes tipos de materiais, integrando de xeito especial as tecnoloxías da información e da comunicación.

OBXECTIVOS XERAIS

Os citados Real Decreto 1105/2014, de 26 de diciembre, e o Decreto 86/2015 caracterizan a materia de Historia de España cunha serie de notas distintivas:

- Debe potenciar o coñecemento e comprensión do noso pasado como «xenealoxía do presente».

- No seu carácter formativo, subliña o desenvolvemento de capacidades e técnicas intelectuais propias do pensamento abstracto e formal, como a observación, a análise, a interpretación, a capacidade de comprensión e o sentido crítico.
- Enténdese esta materia como unha «historia xeral» e sistemática dos procesos históricos fundamentais dos territorios que configuran o actual Estado español, concedéndolle especial atención a Galicia, sen esquecer por iso a súa pluralidade interna e a dimensión e proxección europea e iberoamericana.
- Pon énfase no coñecemento da historia contemporánea, á que outorga dous terzos do programa de contidos.
- Debe contribuír a fomentar unha especial sensibilidade cara á sociedade do presente e a súa problemática, de modo que anime a adoptar unha actitude responsable e solidaria coa defensa da liberdade, a igualdade entre mulleres e homes, os dereitos humanos, a non-discriminación e os valores democráticos.

Tendo en conta este marco curricular e as ordes das diferentes administracións das comunidades autónomas, constatamos certos acordos básicos sobre o carácter da Historia no curso final do Bacharelato. En síntese, a Historia deberá contribuír a desenvolver nos estudantes un conxunto de **competencias asociadas a diferentes capacidades cognitivas, instrumentais e de comunicación**, de equilibrio persoal e de inserción social. As máis importantes son:

- Identificar e situar no tempo e no espazo os procesos, estruturas e acontecementos máis relevantes da historia de España, valorando as súas repercusións na configuración da España actual.
- Coñecer e comprender os procesos máis relevantes que configuran a historia española contemporánea, identificando as interrelacións entre feitos políticos, económicos, sociais e culturais, analizando os antecedentes e factores que os conformaron.
- Fomentar unha visión integradora da historia de España, que respecte e valore tanto os aspectos comúns como as particularidades, e xere actitudes de tolerancia e solidariedade entre os diversos pobos de España.
- Situar o proceso histórico español nas súas coordenadas internacionais para explicar e comprender as súas implicacións e influencias mutuas co obxectivo de ser capaces de ter unha visión articulada e coherente da historia.
- Identificar os cambios conxunturais e os trazos permanentes do proceso histórico por riba dos feitos illados e dos protagonistas concretos, co fin de lograr unha visión global da historia.

- Coñecer as normas básicas que regulan o ordenamento constitucional español, promovendo tanto o compromiso individual e colectivo coas institucións democráticas como a toma de conciencia ante os problemas sociais, en especial os relacionados cos dereitos humanos.
- Seleccionar e interpretar información procedente de fontes diversas, incluída a proporcionada polas novas tecnoloxías, e utilizala de forma crítica para a comprensión de procesos e feitos históricos.
- Empregar con propiedade a terminoloxía e o vocabulario históricos e aplicar as técnicas elementais de comentario de textos e de interpretación de mapas, gráficos e outras fontes históricas.

Ademais, teremos en conta algúns outros trazos relevantes e específicos da Historia como materia de ensino que están estreitamente vinculados coas seguintes capacidades:

- Capacidade de desenvolvemento do pensamento crítico vinculado á análise social con criterios de racionalidade.
- Comprensión do proceso de adquisición de conciencia histórica como un compoñente esencial na adquisición de autonomía intelectual e moral.

CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS/ ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 0: Como se escribe a Historia. Criterios comúns				

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.1. Método histórico. Fontes e perspectivas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.1. Localizar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas) en bibliotecas, internet, etc., e extraer información salientable sobre o tratado, valorando criticamente a súa fiabilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.2. Análise e comentario de fontes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.2. Elaborar mapas e liñas de tempo, localizando as fontes adecuadas, utilizando os datos proporcionados ou servíndose dos coñecementos xa adquiridos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.3. Utilidade das fontes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.3. Comentar e interpretar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas), relacionando a súa información cos coñecementos previos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.4. Mapas e liñas do tempo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B0.4. Recoñecer a utilidade das fontes para o/a historiador/a, á parte da súa fiabilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
Bloque 1. A Península Ibérica desde os primeiros humanos ata a desaparición da monarquía Visigoda (711)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Da prehistoria á monarquía visigoda: prehistoria (evolución do Paleolítico ao Neolítico; pintura cantábrica e levantina; importancia da metalurxia); configuración das áreas celta e ibérica (Tartesos, indoeuropeos e colonizadores orientais; cultura castrexa); Hispania romana (conquista e romanización da Península; legado cultural romano; exemplo galego); monarquía visigoda (ruralización da economía; poder da 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Explicar as características dos principais feitos e procesos históricos da Península Ibérica desde a prehistoria ata a desaparición da monarquía visigoda, e identificar as súas causas e consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.1. Explica as diferenzas entre a economía e a organización social do Paleolítico e do Neolítico, e as causas do cambio. ▪ HEB1.1.2. Identifica as diferenzas entre unha imaxe de pintura cantábrica e outra de pintura levantina. ▪ HEB1.1.3. Describe os avances no coñecemento das técnicas metalúrxicas e explica as súas repercusións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCS ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Igrexa e a nobreza).		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.4. Resume as características principais do reino de Tartesos e cita as fontes históricas para o seu coñecemento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.5. Explica o diferente nivel de desenvolvemento das áreas celta e ibérica en vésperas da conquista romana en relación coa influencia recibida dos indoeuropeos, o reino de Tartesos e os colonizadores fenicios e gregos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.6. Debuxa un mapa esquemático da Península Ibérica e delimita nel as áreas ibérica e celta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.7. Define o concepto de romanización e describe os medios empregados para levala a cabo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.8. Compara o ritmo e grao de romanización dos territorios peninsulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.9. Resume as características da monarquía visigoda e explica por que alcanzou tanto poder a igrexa e a nobreza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.10. Procura información de interese (en libros e internet) sobre o mantemento cultural e artístico do legado romano na España actual, e elabora unha breve exposición. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.11. Representa unha liña do tempo desde 250 a.C. ata 711 d.C., e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.12. Partindo de fontes historiográficas, responde a cuestións ou situacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 2. A Idade Media: tres culturas e un mapa político en constante cambio (711-1474)			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Al-Andalus: conquista musulmá da Península; evolución política de Al-Andalus; revitalización económica e urbana; estrutura social; relixión, cultura e arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Explicar a evolución dos territorios musulmáns na Península, describindo as súas etapas políticas e os cambios económicos, sociais e culturais que introduciron. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.1.1. Explica as causas da invasión musulmá e da súa rápida ocupación da Península. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.1.2. Representa unha liña do tempo desde 711 ata 1474 e sitúa nunha ringleira os principais acontecementos relativos a Al-Andalus e noutra os relativos aos reinos cristiáns. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.1.3. Describe a evolución política de Al-Andalus. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.1.4. Resume os cambios económicos, sociais e culturais introducidos polos musulmáns en Al-Andalus. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Os reinos cristiáns do século XIII ao XV: evolución política; nacemento das Cortes. Os reinos cristiáns na baixa Idade Media (séculos XIV e XV); diferente evolución e organización política das coroas de Castela, Aragón e Navarra. Proceso de reconquista e repoboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Explicar a evolución e configuración política dos reinos cristiáns, en relación co proceso de reconquista e o concepto patrimonial da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.2.1. Describe as grandes etapas e as causas xerais que conducen ao mapa político da Península Ibérica ao remate da Idade Media. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.2.2. Explica a orixe das Cortes nos reinos cristiáns e as súas principais funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.2.3. Compara a organización política da coroa de Castela, a de Aragón e o reino de Navarra ao remate da Idade Media. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.2.4. Comenta o ámbito territorial e as características de cada sistema de repoboación, así como as súas causas e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Os reinos cristiáns na Idade Media: réxime señorial e sociedade estamental. Tensións sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Diferenciar as tres grandes fases da evolución económica dos reinos cristiáns durante toda a Idade Media (estancamento, expansión e crise), e sinalar os seus factores e as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.3.1. Describe as grandes fases da evolución económica dos territorios cristiáns durante a Idade Media. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Os reinos cristiáns na Idade Media: do estancamento á expansión económica. Crises agraria e demográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Analizar a estrutura social dos reinos cristiáns e describir o réxime señorial e as características da sociedade estamental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.4.1. Explica a orixe e as características do réxime señorial e a sociedade estamental no ámbito cristián. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ m ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. O Camiño de Santiago. Unha cultura plural: cristiáns, musulmáns e xudeus. Manifestacións artísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Describir as relacións culturais de cristiáns, musulmáns e xudeus, e especificar as súas colaboracións e as influencias mutuas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.5.1. Describe o labor dos centros de tradución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.5.2. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística do Camiño de Santiago, e elabora unha breve exposición. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
Bloque 3. A formación da monarquía hispánica e a súa expansión mundial (1474-1700)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Os Reis Católicos: unión dinástica de Castela e Aragón; reorganización do Estado; política relixiosa; conquista de Granada; descuberta de América; incorporación de Navarra; relacións con Portugal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Analizar o reinado dos Reis Católicos como unha etapa de transición entre a Idade Media e a Idade Moderna, e identificar as reminiscencias medievais e os feitos salientables que abren o camiño á modernidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.1.1. Define o concepto de unión dinástica aplicado a Castela e Aragón en tempos dos Reis Católicos e describe as características do novo Estado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.1.2. Explica as causas e as consecuencias dos feitos máis relevantes de 1492. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.1.3. Analiza as relacións dos Reis Católicos con Portugal e os obxectivos que perseguían. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Auxe do Imperio no século XVI: dominios de Carlos I e de Filipe II; modelo político dos Austrias; conflitos internos; conflitos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Explicar a evolución e a expansión da monarquía hispánica durante o século XVI, diferenciando os reinados de Carlos I e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.2.1. Compara os imperios territoriais de Carlos I e de Filipe II, e explica os problemas que provocaron. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	internos; conflitos relixiosos no seo do Imperio; conflitos exteriores; exploración e colonización de América e do Pacífico; política económica respecto a América; a revolución dos prezos e o custo do Imperio.	reinados de Carlos I e Filipe II.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.2.2. Explica a expansión colonial en América e no Pacífico durante o século XVI. ▪ HEB3.2.3. Analiza a política respecto a América no século XVI e as súas consecuencias para España, Europa e a poboación americana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Crise e decadencia do Imperio no século XVII: os validos; expulsión dos mouriscos; proxectos de reforma de Olivares; guerra dos Trinta Anos e perda da hexemonía en Europa en favor de Francia; rebelións de Cataluña e Portugal en 1640; Carlos II e o problema sucesorio; crise demográfica e económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Explicar as causas e as consecuencias da decadencia da monarquía hispánica no século XVII, relacionando os problemas internos, a política exterior e a crise económica e demográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.1. Describe a práctica do valemto e os seus efectos na crise da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.2. Explica os principais proxectos de reforma do Conde Duque de Olivares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.3. Analiza as causas da guerra dos Trinta Anos e as súas consecuencias para a monarquía hispánica e para Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.4. Compara e comenta as rebelións de Cataluña e Portugal de 1640. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.5. Explica os principais factores da crise demográfica e económica do século XVII, e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1474 ata 1700, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Século de Ouro español: do Humanismo á Contrarreforma; Renacemento e Barroco na literatura e na arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Recoñecer as grandes achegas culturais e artísticas do Século de Ouro español, extraendo información de interese en fontes primarias e secundarias (en bibliotecas, internet, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre os seguintes pintores do Século de Ouro español: El Greco, Ribera, Zurbarán, Velázquez e Murillo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
Bloque 4. España na órbita francesa: o reformismo dos primeiros Borbóns (1700-1788)				

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Cambio dinástico e Guerra de Sucesión: unha contenda civil e europea; a Paz de Utrecht e o novo equilibrio europeo; os pactos de familia con Francia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Analizar a Guerra de Sucesión española como contenda civil e europea, e explicar as súas consecuencias para a política exterior española e a nova orde internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.1.1. Explica as causas da Guerra de Sucesión Española e a composición dos bandos en conflito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1700 ata 1788, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.1.3. Detalla as características da nova orde europea xurdida da Paz de Utrecht e o papel de España nela. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Reformas institucionais: novo modelo de Estado; Administración en América; Facenda Real; relacións Igrexa-Estado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Describir as características do novo modelo de Estado, especificando o alcance das reformas promovidas polos primeiros monarcas da dinastía borbónica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.1. Define os decretos de nova planta e explica a súa importancia na configuración do novo Estado borbónico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.2. Elabora un esquema comparativo do modelo político dos Austrias e dos Borbóns. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.3. Explica as medidas que adoptaron ou proxectaron os primeiros Borbóns para sanear a Facenda Real. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.4. Describe as relacións Igrexa-Estado e as causas da expulsión dos xesuítas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ m ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Economía e política económica: recuperación demográfica; problemas da agricultura, a industria e o comercio; liberalización do comercio con América. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Comentar a situación inicial dos sectores económicos, detallando os cambios introducidos e os obxectivos da nova política económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.3.1. Compara a evolución demográfica do século XVIII coa da centuria anterior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.3.2. Desenvolve os principais problemas da agricultura e as medidas impulsadas por Carlos III neste sector. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.3.3. Explica a política industrial da monarquía e as medidas adoptadas respecto ao comercio con América. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ m ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Engalaxe económica de Cataluña. Estancamento económico de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Explicar a engalaxe económica de Cataluña, en comparación coa evolución económica do resto de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.4.1. Especifica as causas da engalaxe económica de Cataluña no século XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. A Ilustración en España e Galicia: proxectistas, anovadores e ilustrados; despotismo ilustrado; novo concepto de educación; Sociedades Económicas de Amigos do País; prensa periódica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Expor os conceptos fundamentais do pensamento ilustrado, identificando as súas vías de difusión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.5.1. Comenta as ideas fundamentais da Ilustración e define o concepto de despotismo ilustrado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.5.2. Razona a importancia das Sociedades Económicas de Amigos do País e da prensa periódica na difusión dos valores da Ilustración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
Bloque 5. A crise do Antigo Réxime (1788-1833): Liberalismo fronte a Absolutismo				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Impacto da Revolución Francesa: relacións entre España e Francia; Guerra da Independencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Analizar as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata a Guerra da Independencia, e especificar en cada fase os principais acontecementos e as súas repercusións para España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.1.1. Resume os cambios que experimentan as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata o comezo da Guerra de Independencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.1.2. Describe a Guerra da Independencia: as súas causas, a composición dos bandos en conflito e o desenvolvemento dos acontecementos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Primeiro intento de revolución liberal, Cortes de Cádiz e Constitución de 1812. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Comentar o labor lexislador das Cortes de Cádiz, en relación co ideario do liberalismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.2.1. Compara as Cortes de Cádiz coas estamentais do Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.2.2. Comenta as características esenciais da Constitución de 1812. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Reinado de Fernando VII: restauración do absolutismo; trienio liberal; reacción absolutista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Describir as fases do reinado de Fernando VII, e explicar os principais feitos de cada unha. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.1. Detalla as fases do conflito entre liberais e absolutistas durante o reinado de Fernando VII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.2. Define o carlismo e resume a súa orixe e os apoios con que contaba inicialmente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HEB5.3.3. Representa unha liña do tempo desde 1788 ata 1833 e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB5.3.4. Representa nun esquema as diferenzas, en canto a sistema político e estrutura social, entre o Antigo Réxime e o réxime liberal burgués. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e h i 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Emancipación da América española: protagonismo crioulo; fases do proceso; repercusións para España. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Explicar o proceso de independencia das colonias americanas, diferenciando as súas causas e as súas fases, así como as repercusións económicas para España. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB5.4.1. Explica as causas e o desenvolvemento do proceso de independencia das colonias americanas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB5.4.2. Especifica as repercusións económicas para España da independencia das colonias americanas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e g h i l m n 	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. A obra de Goya como testemuño da época. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Relacionar as pinturas e os gravados de Goya cos acontecementos deste período, e identificar nelas o reflexo da situación e os feitos contemporáneos. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB5.5.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre Goya e elabora unha breve exposición sobre a súa visión da guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CSC CCEC
Bloque 6. A conflitiva construción do Estado liberal (1833-1874)				
<ul style="list-style-type: none"> d e h i p 	<ul style="list-style-type: none"> B6.1. O carlismo como derradeiro bastión absolutista: ideario e apoios sociais; as dúas primeiras guerras carlistas. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.1. Describir o fenómeno do carlismo como resistencia absolutista fronte á revolución liberal, analizando os seus componentes ideolóxicos, as súas bases sociais, a súa evolución no tempo e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB6.1.1. Identifica o ámbito xeográfico do carlismo e explica o seu ideario e os seus apoios sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB6.1.2. Especifica as causas e consecuencias das dúas primeiras guerras carlistas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB6.1.3. Representa unha liña do tempo desde 1833 ata 1874 e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e h i n 	<ul style="list-style-type: none"> B6.2. Triunfo e consolidación do liberalismo no reinado de Isabel II: primeiros partidos políticos; 	<ul style="list-style-type: none"> B6.2. Analizar a transición definitiva do Antigo Réxime ao réxime liberal burgués durante o reinado de Isabel II. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB6.2.1. Describe as características dos partidos políticos que xurdiron durante o reinado de Isabel II. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	protagonismo político dos militares; lexislación económica de signo liberal; nova sociedade de clases.	Isabel II, explicar o protagonismo dos militares e especificando os cambios políticos, económicos e sociais.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.2. Resume as etapas da evolución política do reinado de Isabel II desde a súa minoría de idade, e explica o papel dos militares. ▪ HEB6.2.3. Explica as medidas de liberalización do mercado da terra levadas a cabo durante o reinado de Isabel II. ▪ HEB6.2.4. Compara as desamortizacións de Mendizábal e Madoz, e especifica os obxectivos dunha e outra. ▪ HEB6.2.5. Especifica as características da nova sociedade de clases e compáraa coa sociedade estamental do Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Proceso constitucional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Explicar o proceso constitucional durante o reinado de Isabel II, en relación coas correntes ideolóxicas dentro do liberalismo e a súa loita polo poder. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.3.1. Compara o Estatuto Real de 1834 e as Constitucións de 1837 e 1845. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Sexenio Democrático: revolución de 1868 e caída da monarquía isabelina; procura de alternativas políticas e monarquía de Amadeo I; primeira República; guerra de Cuba, terceira guerra carlista e insurrección cantonal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Explicar o Sexenio Democrático como período de procura de alternativas democráticas á monarquía isabelina, especificando os grandes conflitos internos e externos que desestabilizaron o país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.4.1. Explica as etapas políticas do Sexenio Democrático. ▪ HEB6.4.2. Describe as características esenciais da Constitución democrática de 1869. ▪ HEB6.4.3. Identifica os grandes conflitos do sexenio e explica as súas consecuencias políticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Inicios do movemento obreiro español: condicións de vida da poboación obreira e labrega; a Asociación Internacional de Traballadores e o xurdimento das correntes anarquista e socialista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Describir as condicións de vida das clases traballadoras e os inicios do movemento obreiro en España, en relación co desenvolvemento do movemento obreiro internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.5.1. Relaciona a evolución do movemento obreiro español durante o Sexenio Democrático coa do movemento obreiro internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
Bloque 7. A Restauración Borbónica: implantación e afianzamento dun novo sistema político (1874-1902)				

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Teoría e realidade do sistema canovista: inspiración no modelo inglés; a Constitución de 1876 e o bipartidismo; quenda de partidos, caciquismo e fraude electoral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Explicar o sistema político da Restauración, distinguindo a súa teoría e o seu funcionamento real. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.1. Explica os elementos fundamentais do sistema político ideado por Cánovas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1876. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.3. Describe o funcionamento real do sistema político da Restauración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.4. Representa unha liña do tempo desde 1874 ata 1902 e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Oposición ao sistema: catalanismo, nacionalismo vasco, rexionalismo galego e movemento obreiro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Analizar os movementos políticos e sociais excluídos do sistema, especificando a súa evolución durante o período estudado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.2.1. Resume a orixe e a evolución do catalanismo, o nacionalismo vasco e o rexionalismo galego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.2.2. Analiza as correntes ideolóxicas do movemento obreiro e labrego español, así como a súa evolución durante o derradeiro cuarto do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Éxitos políticos: estabilidade e consolidación do poder civil; liquidación do problema carlista; solución temporal do problema de Cuba. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Describir os principais logros do reinado de Afonso XII e a rexencia de María Cristina, inferindo as súas repercusións na consolidación do novo sistema político. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.3.1. Compara o papel político dos militares no reinado de Afonso XII co das etapas precedentes do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.3.2. Describe a orixe, o desenvolvemento e as repercusións da terceira guerra carlista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Perda das derradeiras colonias e crise de 1898: guerra de Cuba e con Estados Unidos; Tratado de París; rexeneracionismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Explicar o desastre colonial e a crise do 98, identificando as súas causas e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.4.1. Explica a política española respecto ao problema de Cuba. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.4.2. Sinala os principais feitos do desastre colonial de 1898 e as consecuencias territoriais do Tratado de París. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HEB7.4.3. Especifica as consecuencias para España da crise do 98 nos ámbitos económico, político e ideolóxico. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
Bloque 8. Continuidade e transformacións económicas no século XIX: un desenvolvemento insuficiente				
<ul style="list-style-type: none"> d e h i l p 	<ul style="list-style-type: none"> B8.1. Lento crecemento da poboación: mantemento dun réxime demográfico antigo; excepción de Cataluña. 	<ul style="list-style-type: none"> B8.1. Explicar a evolución demográfica de España ao longo do século XIX, comparando o crecemento da poboación española no seu conxunto co de Cataluña e o dos países máis avanzados de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB8.1.1. Identifica os factores do lento crecemento demográfico español no século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB8.1.2. Compara a evolución demográfica de Cataluña coa do resto de España no século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e h i l p 	<ul style="list-style-type: none"> B8.2. Economía española no XIX: agricultura protexida e estancada (efectos das desamortizacións; baixos rendementos); deficiente industrialización (industria téxtil catalá, siderurxia e a minaría); dificultades dos transportes (condicionamentos xeográficos; rede de ferrocarrís); comercio (proteccionismo fronte a librecambismo); finanzas (a peseta como unidade monetaria); desenvolvemento da banca moderna; problemas da Facenda; investimentos estranxeiros. O caso galego. 	<ul style="list-style-type: none"> B8.2. Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.1. Explica os efectos económicos das desamortizacións de Mendizábal e Madoz. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.2. Especifica as causas dos baixos rendementos da agricultura española do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.3. Describe a evolución da industria téxtil catalá, a siderurxia e a minaría ao longo do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.4. Compara a revolución industrial española coa dos países máis avanzados de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.5. Relaciona as dificultades do transporte e o comercio interior cos condicionamentos xeográficos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.6. Explica os obxectivos da rede ferroviaria e as consecuencias da lei xeral de ferrocarrís de 1855. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.7. Compara os apoios, os argumentos e as actuacións de proteccionistas e librecambistas ao longo do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.2.8. Explica o proceso que conduciu á unidade monetaria e á banca moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.2.9. Explica a reforma Mon-Santillán da Facenda pública e os seus efectos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.2.10. Especifica como os investimentos en España de Francia e de Inglaterra afectaron o modelo de desenvolvemento económico español durante o século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
Bloque 9. A crise do sistema da Restauración e a caída da monarquía (1902-1931)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.1. Intentos de modernización do sistema: revisionismo político dos primeiros gobernos de Afonso XIII; oposición de republicanos e nacionalistas cataláns, vascos, galegos e andaluces. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.1. Relacionar o rexeneracionismo xurdido da crise do 98 co revisionismo político dos primeiros gobernos, e especificar as súas actuacións máis importantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.1.1. Define en que consistiu o revisionismo político inicial do reinado de Afonso XIII, e as principais medidas adoptadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1902 ata 1931, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.1.3. Elabora un esquema cos factores internos e externos da quebra do sistema político da Restauración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.2. Quebra do sistema: impacto dos acontecementos exteriores (intervención en Marrocos; I Guerra Mundial; Revolución Rusa); crecente axitación social (Semana Tráxica de Barcelona; crise xeral de 1917; "trienio bolchevique" en Andalucía). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.2. Analizar as causas da quebra do sistema político da Restauración e identificar os factores internos e os externos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.2.1. Especifica a evolución das forzas políticas de oposición ao sistema: republicanos e nacionalistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.2.2. Explica as repercusións da I Guerra Mundial e da Revolución Rusa en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.2.3. Analiza as causas, os principais feitos e as consecuencias da intervención de España en Marrocos entre 1904 e 1927. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.2.4. Analiza a crise xeral de 1917: as súas causas, manifestacións e consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e h i 	<ul style="list-style-type: none"> B9.3. Ditadura de Primo de Rivera: directorio militar e directorio civil; remate da guerra de Marrocos; caída da ditadura; afundimento da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> B9.3. Explicar a ditadura de Primo de Rivera como solución autoritaria á crise do sistema, e describir as súas características, etapas e actuacións. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB9.3.1. Especifica as causas do golpe de estado de Primo de Rivera e os apoios con que contou inicialmente. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.3.2. Describe a evolución da ditadura de Primo de Rivera, desde o directorio militar ao directorio civil e o seu remate. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.3.3. Explica as causas da caída da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e h i p 	<ul style="list-style-type: none"> B9.4. Crecemento económico e cambios demográficos no primeiro terzo do século: efectos da Guerra Mundial na economía española; intervencionismo estatal da ditadura; transición ao réxime demográfico moderno; movementos migratorios; transvasamento de poboación da agricultura á industria. 	<ul style="list-style-type: none"> B9.4. Explicar a evolución económica e demográfica no primeiro terzo do século XX, en relación coa situación herdada do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB9.4.1. Analiza os efectos da I Guerra Mundial sobre a economía española. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.4.2. Describe a política económica da ditadura de Primo de Rivera. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.4.3. Explica os factores da evolución demográfica de España no primeiro terzo do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
Bloque 10. A II República. A Guerra Civil nun contexto de crise internacional (1931-1939)				
<ul style="list-style-type: none"> d e h i 	<ul style="list-style-type: none"> B10.1. A II República como solución democrática ao afundimento do sistema da Restauración. 	<ul style="list-style-type: none"> B10.1. Explicar a II República como solución democrática ao afundimento do sistema político da Restauración, enmarcándoa no contexto internacional de crise económica e conflictividade social. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB10.1.1. Explica as causas que levaron á proclamación da II República e relaciona as súas dificultades coa crise económica mundial dos anos 30. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB10.1.2. Diferencia as forzas de apoio e oposición á República nos seus comezos, e describe as súas razóns e as principais actuacións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> a b d e 	<ul style="list-style-type: none"> B10.2. Evolución política durante a II República: bienio reformista (Constitución de 1931; política de reformas) 	<ul style="list-style-type: none"> B10.2. Diferenciar as etapas da República ata o comezo da Guerra Civil, especificando os feitos e as actuacións 	<ul style="list-style-type: none"> HEB10.2.1. Resume as reformas impulsadas durante o bienio reformista da República. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ i ▪ p 	<p>política de reformas; Estatuto de Cataluña; forzas de oposición á República); bienio radical-cedista (política restauradora e radicalización popular; revolución de Asturias); Frente Popular (primeiras actuacións do Goberno; preparación do golpe militar).</p>	<p>temos e as actuacións principais en cada unha.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1931. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.3. Analiza o proxecto de reforma agraria: as súas razóns, o seu desenvolvemento e os seus efectos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.4. Compara as actuacións do bienio radical-cedista coas do bienio anterior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.5. Describe as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución de Asturias de 1934. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.6. Explica as causas da formación da Frente Popular e as actuacións tras o seu triunfo electoral, ata o comezo da guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3. Guerra Civil: sublevación e desenvolvemento da guerra; dimensión internacional do conflito; evolución das dúas zonas; consecuencias da guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3. Analizar a Guerra Civil, identificando as súas causas e as consecuencias, a intervención internacional e o curso dos acontecementos nas dúas zonas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.1. Especifica os antecedentes da Guerra Civil. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.2. Relaciona a Guerra Civil española co contexto internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.3. Compara a evolución política e a situación económica dos dous bandos durante a guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.4. Especifica os custos humanos e as consecuencias económicas e sociais da guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.5. Sintetiza nun esquema as grandes fases da guerra, desde o punto de vista militar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1931 ata 1939, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Idade de Prata da cultura española: da xeración do 98 á do 36. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Valorar a importancia da Idade de Prata da cultura española, e expor as achegas das xeracións e das figuras máis representativas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a Idade de Prata da cultura española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
Bloque 11. A ditadura franquista (1939-1975)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1. Características e evolución do franquismo: postguerra (grupos ideolóxicos e apoios sociais do franquismo; oscilantes relacións co exterior; configuración política do novo Estado; represión política; autarquía económica); anos do "desenvolvemento" (plans de desenvolvemento e o crecemento económico; transformacións sociais; reafirmación política do réxime; política exterior; crecente oposición ao franquismo); fin do franquismo (inestabilidade política; dificultades exteriores; efectos da crise económica internacional de 1973). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1. Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.1. Elabora un esquema cos grupos ideolóxicos e os apoios sociais do franquismo na súa etapa inicial. ▪ HEB11.1.2. Diferencia etapas na evolución de España durante o franquismo, e resume os trazos esenciais de cada unha. ▪ HEB11.1.3. Explica a organización política do Estado franquista. ▪ HEB11.1.4. Explica as relacións exteriores, a evolución política e a situación económica de España desde o remate da Guerra Civil ata 1959. ▪ HEB11.1.5. Explica as relacións exteriores, a evolución política e as transformacións económicas e sociais de España desde 1959 ata 1973. ▪ HEB11.1.6. Especifica as causas da crise final do franquismo desde 1973. ▪ HEB11.1.7. Relaciona a evolución política do réxime cos cambios que se producen no contexto internacional. ▪ HEB11.1.8. Explica a política económica do franquismo nas súas etapas e a evolución económica do país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HEB11.1.9. Describe as transformacións que experimenta a sociedade española durante os anos do franquismo, así como as súas causas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB11.1.10. Especifica os grupos de oposición política ao réxime franquista e comenta a súa evolución no tempo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB11.1.11. Representa unha liña do tempo desde 1939 ata 1975, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> b d e g h i m p 	<ul style="list-style-type: none"> B11.2. Cultura española durante o franquismo: cultura oficial; cultura do exilio; cultura interior á marxe do sistema. 	<ul style="list-style-type: none"> B11.2. Describir a diversidade cultural do período, distinguindo as súas manifestacións. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB11.2.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a cultura do exilio durante o franquismo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CSIEE CCEC
Bloque 12. Normalización democrática de España e integración en Europa (desde 1975)				
<ul style="list-style-type: none"> a b d e h i p 	<ul style="list-style-type: none"> B12.1. Transición á democracia: crise económica mundial; alternativas políticas ao franquismo, continuísmo, reforma ou ruptura; o papel do Rei; a lei para a reforma política; primeiras eleccións democráticas. 	<ul style="list-style-type: none"> B12.1. Describir as dificultades da transición á democracia desde o franquismo nun contexto de crise económica, e explicar as medidas que permitiron a celebración das primeiras eleccións democráticas. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB12.1.1. Explica as alternativas políticas que se propuñan tras a morte de Franco, e quen defendía cada unha. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB12.1.2. Describe o papel desempeñado polo Rei durante a transición. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB12.1.3. Describe as actuacións impulsadas polo presidente de Goberno Adolfo Suárez para a reforma política do réxime franquista: lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB12.1.4. Explica as causas e os obxectivos dos Pactos da Moncloa. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> a b c d e h 	<ul style="list-style-type: none"> B12.2. Período constituínte: Pactos da Moncloa; preautonomías de Cataluña e o País Vasco; Constitución de 1978 e Estado das autonomías. Orxene do 	<ul style="list-style-type: none"> B12.2. Caracterizar o novo modelo de Estado democrático establecido na Constitución de 1978, especificando as actuacións previas aprobadas e clasifica 	<ul style="list-style-type: none"> HEB12.2.1. Explica o proceso de elaboración e aprobación da Constitución de 1978 e as súas características esenciais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n ▪ i ▪ p 	<p>autonomías. O caso de Galicia.</p>	<p>encaminadas a alcanzar o máis amplo acordo social e político.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.2.2. Describe como se estableceron as preautonomías de Cataluña e o País Vasco. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.3. Gobiernos constitucionais: problema do terrorismo; golpe de Estado frustrado de 1981; ingreso na OTAN; plena integración en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.3. Analizar a evolución económica, social e política de España desde o primeiro Goberno constitucional de 1979 ata a aguda crise económica iniciada en 2008, sinalando as ameazas máis salientables ás que se enfrenta e os efectos da plena integración en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.1. Elabora un esquema coas etapas políticas desde 1979 ata a actualidade, segundo o partido no poder, e sinala os principais acontecementos de cada unha delas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.2. Comenta os feitos máis salientables do proceso de integración en Europa e as consecuencias para España desta integración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.3. Analiza a evolución económica e social de España desde a segunda crise do petróleo en 1979 ata o comezo da crise financeira mundial de 2008. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.4. Analiza o impacto da ameaza terrorista sobre a normalización democrática de España, describe a xénese e evolución das organizacións terroristas que actuaron desde a transición democrática ata os nosos días (ETA, GRAPO, etc.) e reflexiona sobre outros temas relacionados: a cidadanía ameazada, os movementos asociativos de vítimas, a mediación en conflitos, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.5. Representa unha liña do tempo desde 1975 ata os nosos días, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.4. Papel de España no mundo actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.4. Resumir o papel de España no mundo actual, especificando a súa posición na Unión Europea e as súas relacións con outros ámbitos xeopolíticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.4.1. Explica a posición e o papel da España actual na Unión Europea e no mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

CONTIDOS E SECUENCIACIÓN

Os contidos da materia seguen as directrices establecidas pola CIUG para os exames de acceso á universidade e serán os seguintes:

1. DEFINICIÓNS:

2. PREGUNTA A DESENVOLVER NUNHA CARA DE FOLIO

3. COMPOSICIÓN DE TEXTO HISTÓRICO

	PREGUNTAS a desenvolver nunha cara de folio	Termos para definir
--	--	----------------------------

<p>Bloque 1: <u>Prehistoria & Historia Antiga</u></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. O Neolítico: características e cambios con respecto á época Paleolítica (cambios económicos, sociais e culturais). 2. Os pobos prerromanos da Península Ibérica (pobos do sur e do levante, meseteños e do occidente peninsular) 3. Conquista e romanización (etapas da conquista, elementos de romanización: organización político-administrativa do territorio, lingua e cultura, obras públicas). 4. A monarquía visigoda (organización política). 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Aula Regia</i> • Bárbaros • Castro • <i>Conventus</i> • Economía predatoria • Guerras cántabras • Megalitismo
<p>Bloque 2: <u>Historia Medieval</u></p>	<ol style="list-style-type: none"> 5. Os musulmáns na Península Ibérica (etapas políticas e realidade socioeconómica). 6. Reconquista e repoboación (etapas da Reconquista, modelos de repoboación). 7. O Réxime feudal e a sociedade estamental. 8. As crises baixomedievais (crises demográficas, problemas sociais, o caso galego: as revoltas irmandiñas do século XV). 	<ul style="list-style-type: none"> • Carta de poboamento • Manso • Marca Hispánica • Mesta • Mozárabe • Presura • Taifas
<p>Bloque 3: <u>Séculos XVI-XVII</u></p>	<ol style="list-style-type: none"> 9. A nova monarquía dos Reis Católicos (unión dinástica, reorganización político-administrativa). 10. A configuración do imperio español no século XVI (a herdanza de Carlos I, os cambios en tempos de Felipe II: rebelión de Flandes, incorporación de Portugal, guerra contra Inglaterra). 11. A crise socio-económica do século XVII (a crise demográfica, o deterioro da economía, os problemas da facenda real). 12. O valimento do conde-duque de Olivares e a crise da monarquía (os proxectos de reforma, as revoltas de Cataluña e Portugal). 13. Economía e sociedade na Galicia dos 	<ul style="list-style-type: none"> • Converso • Gran Armada • Mourisco • Terzos • Unión de Armas • Valido • Xuntas do Reino de Galicia

	Austrias (a agricultura e as súas transformacións, a importancia da pesca na Galicia litoral, a estrutura social: sociedade rendista e peso da fidalguía)	
Bloque 4: <u>Século XVIII</u>	<p>14. O cambio dinástico e a guerra de Sucesión (causas da guerra, bandos en conflito, a paz de Utrecht)</p> <p>15. Os Decretos de Nova Planta e os seus efectos.</p> <p>16. O reformismo borbónico en Galicia (a matrícula de mar, o arsenal de Ferrol, a apertura do comercio colonial).</p> <p>17. As ideas fundamentais do pensamento ilustrado</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Antigo Réxime • Catastro de Ensenada • Decretos de Nova Planta • Despotismo Ilustrado • Motín de Esquilache • Paz de Utrecht • Regalismo borbónico

	COMPOSICIÓN de texto histórico	Termos para definir
--	---------------------------------------	----------------------------

<p>Bloques 5-8: <u>Século</u> <u>XIX</u></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. A crise da monarquía absoluta (abdicacións, ocupación napoleónica). 2. As Cortes de Cádiz e a constitución de 1812. 3. A restauración de Fernando VII e do absolutismo (as etapas do reinado). 4. A construción do estado liberal (principios do liberalismo e diferenzas entre as diferentes familias políticas). 5. A Revolución Gloriosa e a constitución de 1869. 6. A primeira república (proxecto de constitución federal e cantonalismo). 7. A Restauración (retorno da monarquía e constitución de 1876). 8. A vida política da Restauración (quenda, caciquismo e fraude electoral). 9. A cuestión nacional no último terzo do século XIX. 10. A reforma agraria liberal: as desamortizacións 11. Os principais sectores industriais e o 	<ul style="list-style-type: none"> • Afrancesados • Abdicacións de Baiona • Caciquismo • Cantonalismo • Desamortización • Encasillado • Estatuto Real • Ludismo • Manifesto dos Persas • Manifesto de Sandhurst • Pragmática Sanción de 1830 • Pronunciamento • Pucheirazo • Rexeneracionismo • Sistema de quenda • Sufraxio censatario e universal • Tratado de Valençay • Unión Liberal
	<p>papel do ferrocarril.</p> <ol style="list-style-type: none"> 12. O movemento obreiro (Sexenio Democrático e Restauración) 	

**Bloques
9-12:
Século
XX**

13. A crise da Restauración, a desarticulación do sistema canovista).
14. A crise de 1917, os gobernos de concentración e a guerra de Marrocos.
15. A ditadura de Primo de Rivera (golpe de estado e etapas: delimitación temporal e características principais).
16. O establecemento da II República (forzas políticas e constitución de 1931).
17. As grandes reformas da República.
18. A guerra civil: sublevación, bandos en conflito e a súa dimensión internacional.
19. O franquismo: características e institucionalización.
20. O franquismo: as formas de oposición ao Réxime.
21. O franquismo: política económica
22. A agonía do franquismo e os inicios da Transición.
23. As primeiras eleccións democráticas e a constitución de 1978.
24. A crise da UCD e o golpe de estado
25. A consolidación da democracia: os gobernos do PSOE.

- Agrarismo
- Bienio Negro
- Brigadas Internacionais
- CEDA
- Contubernio de Munich
- Desastre de Annual
- Directorio Militar
- Expediente Picasso
- FAI
- FET das XONS
- Fronte Popular
- Lei para a Reforma Política
- Lexión Cóndor
- Nacional-catolicismo
- Pacto de San Sebastián
- Pactos da Moncloa
- Plan de Estabilización
- Plataxunta
- Sanjurjada
- Sección Feminina
- Semana Tráxica
- Sindicato vertical
- UCD
- Unión Patriótica

TEMPORALIZACIÓN:

1º Avaluación:

- Prehistoria.
- Historia Antiga
- Historia Moderna.

2º Avaluación:

- O século XIX.

3º Avaluación

- O século XX.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN:

1º Avaluación:

Haberá dous exames por avaliación. Farase media farase a partir do 4, pero será necesario ter un 5 como media para aprobar.

A recuperación será a volta de Nadal.

2º Avaluación e 3º Avaluación:

Haberá dous exames por avaliación, De novo a media será farase a partir do 4.

As recuperacións serán no mes de maio.

O alumnado que queira subir nota poderá facelo na data das recuperacións finais.

A nota final de xuño será a media das notas das tres avaliacións nos seguintes porcentaxes: 1ªA 30%; 2ªA 30%; 3ªA 40% sempre e cando en cada unha delas teña acadado coma mínimo, un 4, ou ben, que ao longo do curso o alumnado amose un progreso académico conforme a avaliación continua.

Cando un alumno/a copie durante o exame ou se lle intercepte unha chuleta ou mecanismo de calquera natureza destinado a este fin retiraráselle o exame que será

cualificado con cero. Así mesmo, cando haxa sospeitas de copia no momento da corrección (dous exames idénticos, exames literais ao libro ou excepcionalmente ben redactados en alumnos con problemas comprobados de redacción...) repetirase o exame oral ou por escrito o mesmo día da entrega do exame. A nota do exame será a media entre a primeira proba (20 %) e a segunda (80%). No caso de ser unha proba final, terá que ir á extraordinaria, e no caso de ser a extraordinaria, quedará sen posibilidade de recuperar a materia ata o curso seguinte.

Cando un alumno/a non se presente a unha proba terá que presentar un xustificante oficial que acredite que a súa falta de asistencia, segundo o regulamento do centro, está xustificada ou non se lle fará o exame outro día.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Un 90% da cualificación corresponderá á nota obtida das probas obxectivas escritas realizadas durante o trimestre referidas aos contidos traballados (modelo ABAU). Farase a media entre todas as probas escritas previstas en cada avaliación. Para facer a media deberá acadarse como mínimo no exame un 4. De non ser así o exame deberá recuperarse aínda que se conseguira o 5 coa media aritmética das notas dos exames (e neste caso a avaliación darase por suspensa cun 3 ata que se recupere o exame).

O 10% restante corresponde ao traballo diario do alumnado na aula, recollido no caderno do docente; á realización de traballos e tarefas encomendadas polo docente ao longo do curso

PROBA EXTRAORDINARIA DE XUÑO

Seguirá o mesmo modelo e será obrigatorio presentarse con toda a materia. Seguirá de novo o modelo da ABAU

RECURSOS DIDÁCTICOS

- 1.- Material elaborado polo docente e dispoñibilizado na aula virtual do centro.
- 2.- Potenciarase a utilización da Biblioteca para favorecer os hábitos de lectura e a busca de información complementaria e ampliación de coñecementos.
- 3.- Material audiovisual, podcasts e de diferente natureza que contribúa e complementa os contidos da materia e as súas competencias asociadas.

